

Adoption & Samfund

Medlemsblad for Adoption & Samfund | Nr. 4 | September 2009 | 33. årgang

Læs i dette nummer:

**Man har brug for at blive spejlet | Har du købt et barn med læbe-ganespalte?
Den nænsomme overdragelse | Lad os beholde PAS-ordningen | Familieliv**

INDHOLD

Leder: Behov for fælles nordisk samarbejde om adoption	3
Fra redaktionen	4
Interview: Man har brug for at blive spejlet for at komme til stede i verden	5
Inger Thormann: Den nænsomme overdragelse	12
Hvem skal have Adoptionsprisen 2009?	13
Indkaldelse til landsgeneralforsamling	14
Foredrag: Et adoptivbarn i familien	14
Paul K. Jeppesen: Har du købt et barn med læbe-ganespalte?	15
Christel Tajo-Hjerner: Lad os beholde PAS-ordningen	16
Bog anmeldelse: Miljøterapi med børn og unge	18
Inge Fabricius: Reportage fra Rønde Højskole	20
Lokalforeningerne har brug for din hjælp	21
Fra lokalforeningerne	22
Annoncer	24
Lokalforeninger	26
Landegrupper	26
Rådgivningsguide	27
Kalender	28

Adoption & Samfund

Foreningstelefon (man. kl. 20-22):

65 92 00 18

Hjemmeside:

www.adoption.dk

HOVEDBESTYRELSE

Formand:

Michael Paaske
Klanghøj 47
8670 Låsby
michael.paaske@adoption.dk
65 96 05 21 (privat)
29 48 53 06 (mobil)

1. næstformand:

Paul K. Jeppesen
Granparken 165
2800 Lyngby
paul.k.jeppesen@adoption.dk
27 29 34 61 (privat)
32 83 05 08 (arbejde)

2. næstformand:

Inge Fabricius
Vermundsgade 32
2100 Kbh. Ø
inge.fabricius@adoption.dk
44 53 04 04
28 15 22 04 (mobil)

Sekretær:

Carl Erik Agerholm
Teglvej 4, Frifelt
6780 Skærbæk
carlerik@fam-agerholm.com
74 75 73 65

Bestyrelsesmedlemmer:

Marianne Østergaard
Vesterbrogade 191, 4.
1800 Frederiksberg C
marianne.oestergaard@adoption.dk
33 22 95 53

Jørn K. Pedersen
Prangerager 38
7120 Vejle Øst
joern.k.pedersen@adoption.dk
60 82 04 35

Hans Ejnar Bonnichsen
Kildevænget 8
6560 Sommersted
hans.ejnar.bonnichsen@adoption.dk
74 50 47 74

Bente Pedersen
Assensvej 52, st. th.
5750 Ringe
bente.pedersen@adoption.dk
62 62 20 51

Kirsten Korning
Øster Skibelundvej 36, Askov
6600 Vejen
22 39 30 92

Sidsel Babette Johansen
Tandervej 45
8320 Mårslet
sidsel.babette.johansen@adoption.dk
86 78 27 22

Louise Svendsen
Rymarksvej 99 3. th.
2900 Hellerup
26 24 40 64

Suppleant:

Lene Borg
Tveje-Merløse 2B
4300 Holbæk
lene.borg@adoption.dk
59 43 92 01

Kasserer (valgt uden for HB):

Ellen Larsen
Glenstrup Søvej 15
8990 Fårup
ellen.larsen@adoption.dk
86 45 26 32

Medlemsadministration:

Helle Jespersen
Snerlevej 40
2820 Gentofte
medlemsadm@adoption.dk

KOLOFON

Redaktion: 44 64 44 29
Bringekrogen 24, Jonstrup
3500 Værløse
bladet@adoption.dk

Redaktionsmedlemmer:
Heidi Senderovitz 60 72 90 05
Hovgårdsparken 53
2670 Greve

Anne-Louise
Linnemann Bech 39 61 03 61
Enighedsvej 49B
2920 Charlottenlund

Annette S. Christiansen 44 64 44 29
Bringekrogen 24, Jonstrup
3500 Værløse

Marianne Krogh Jensen 33 16 01 16
Tingskiftevej 4
2900 Hellerup

Tina Johansen Krogh 35 43 02 16
Borgmester Jensens allé 22, st. th.
2100 København Ø

Anne Marie Andresen 38 79 97 35
Raunstrupvej 6
2720 Vanløse

Ansvarshavende for dette nummer:

Marianne Krogh Jensen

Medlæser:

Anne Marie Andresen

Grafisk produktion:

Eks-Skolens Trykkeri ApS 35 35 72 76

Oplag: 4.425 stk.

Adresseændring meddeles postvæsenet og medlemsadministrator Helle Jespersen (se til venstre).

Abonnement kr. 375,-
Medlemskab inkl. blad kr. 375,-
Giro 214 3135.
Annoncepris: Kr. 10,- pr. spaltecentimeter.

Bladet modtager altid gerne billeder. Husk at oplyse om navn, adresse, motiv, afgiverland og tidspunkt. Bladet (inklusive billederne) lægges altid efterfølgende på www.adoption.dk. Billederne vil herudover kunne anvendes i foreningens foldere og øvrige publikationer.

Artikler i bladet udtrykker forfatterens synspunkter og ikke redaktionens.

Bladet udkommer i februar, april, juni, september, oktober, december.

Annoncer: Henvendelse til foreningens kasserer (se til venstre).

Forsiden: Rose, etiopiskfødt dansker på tre år

DEADLINE NÆSTE NUMMER:

10.09.2009

Behov for fælles nordisk samarbejde om adoption

Adoption & Samfund har gennem flere år haft det privilegium at være medlem af bestyrelsen i NAC, Nordic Adoption Council. Ikke alene er det et privilegium, men det er også en unik mulighed for at påvirke adoptionsarbejdet lokalt, regionalt og globalt.

Vi går ind for et styrket samarbejde mellem de nordiske adoptionsorganisationer, og også mellem de nordiske myndigheder. Vi tror på, at et sådant styrket samarbejde vil gavne det internationale adoptionsarbejde.

De 15 medlemsorganisationer i NAC tæller 13 formidlingsorganisationer og 2 medlemsorganisationer. Organisationens formål er at arbejde for bedst mulige vilkår for adoption og for adopterede. Arbejdet udspringer af FN's børnekonvention fra 1989 og Haager-konventionen fra 1993. Begge udtaler sig om børns rettigheder, retten til en familie og trygge rammer for børns opvækst.

Det er vores oplevelse, at det nordiske samarbejde i høj grad styrker adoptionstanken. Ved de årlige møder inviteres således ofte en række fremtrædende foredragsholdere fra hele verden, de centrale myndigheder i de enkelte lande mødes, og også de seneste forskningsresultater inden for adoptionsområdet præsenteres hyppigt ved disse møder.

Samarbejdet begyndte tilbage i 70'erne, blot da i en mere uformel form. I dag arbejdes der efter vedtægter, holdes generalforsamling osv.

Som nævnt i indledningen er det for Adoption & Samfund et stort privilegium at deltage i det nordiske adoptionsarbejde, og jeg forudser, at der vil være et større og større behov for at arbejde tæt sammen med ligesindede i Norden. En samlet nordisk stemme over for andre modtagerlande, men også i forhold til afgiverlandene, er en styrke.

Skolestart

Mange håbefulde børn og forældre er netop nu kommet i gang efter sommerferien, og for mange børn er der tale om første skoledag.

Skolestart for adoptivbørn er vel ikke anderledes end andre børns? Den bemærkning kan en del af jer nikke genkendende til, den har I hørt. Men, jo, der er en forskel, i hvert fald for rigtig mange adoptivbørn.

Forskellen består i den særlige baggrund som vore børn har. Den kan give sig forskellige udslag, fagligt og socialt, og derfor kan vi kun opfordre til at bruge vores udmærkede pjece om skolestart. Den kan findes på adoption.dk som pdf, lige til at downloade. Giv den gerne til læreren.

Michael Paaske

Formand for Adoption & Samfund

PS: Vi håber, at I tager godt imod vort nye blad, der nu udkommer i et nyt layout og fra nyt trykkeri, jeres tilbagemeldinger er velkomne.

Michael og Noah, der begge er født i Etiopien, morer sig med en sejltur i Middelhavet.

Boksetrolden Carl på knap 5 år er født i Sydkorea.

Tilde på 7 år har lavet en meget kreativ hat. Tilde er født i Kina.

En glad fødselsdagsdreng på 2 år. Daniel-Wu er født i Sydkorea.

Clara på 6 år er født i Kina.

Ansigtssløftning til bladet

Kære læser

Forhåbentlig har du allerede opdaget, at bladet ser anderledes ud, end det plejer. Efter mere end 10 år med nogenlunde samme udseende får bladet nu et nyt. Forandring fryder som bekendt, men det er ikke sådan, at du intet vil kunne genkende. Man kan sammenligne det med et hus, hvor fundamentet og ydermurene stadig står, men hvor det indendørs sættes i stand med ny maling på væggene, og hvor der er rykket lidt rundt på møblerne. Tilsvarende er rammerne og indholdet for bladet det samme: faglige artikler om alt, der handler om adoption og mere generelt om børn og unge, artikler og indlæg skrevet af vores medlemmer om deres egne oplevelser – henterejser, tilbagerejser, livet i adoptivfamilien – og af foreningens hovedbestyrelse og lokalforeningerne m.m. Vi fortsætter også med temanumrene en til to gange om året, hvor vi sætter specielt fokus på et enkelt område, der handler om adoption.

Vi håber, du kan lide fornyelsen. Det, vi har ønsket med forandringen, er at gøre bladet mere tidssvarende i sit udtryk og læsevenligt med mere luft, så trofaste læsere får en bedre oplevelse, og endnu flere får lyst til at læse med. Vi håber, det er lykkedes.

Skribenter søges

En ting, bladet stadig mangler, er nogle frivillige folk, der vil skrive artikler, reportager eller andre indlæg. Det kan f.eks. være dækning af særlige arrangementer i foreningen (årsmøde, temadage, foredrag, lokalforeningsarrangementer) eller andet ... Hvis du har lyst til at bidrage, hører vi meget gerne fra dig på bladet@adoption.dk.

Med venlig hilsen
Redaktionen

Man har brug for at blive spejlet for at komme til stede i verden

Adoptivbørn er forskellige, men har alle det til fælles, at de har mistet tidligt i livet. Og selvom de fleste klarer sig godt, så har de alle en sårbarhed med sig, som det er vigtigt, vi ikke glemmer midt i al glæden over at være blevet forældre. Hvordan kan vi bedst møde vores børn, både når vi lige er kommet hjem med dem og i de første mange år, så vi kan give tilknytningsprocessen den nødvendige ro?

Vi satte os for at spørge nogle af eksperterne herhjemme, så vi på den måde kan få suppleret og perspektiveret nogle af de overvejelser, enhver adoptivfamilie må gøre sig.

Af Marianne Krogh Jensen
og Iben Høgsberg Sørensen

Først talte vi med psykolog Lene Kamm, der i tyve år har haft adoptionsrådgivning som specialeområde. Hun har i knap ti år været faglig leder af de adoptionsforberedende kurser og har i mange år været aktiv inden for adoptionsområdet, blandt andet som foredragsholder, konsulent, rådgiver og terapeut.

Dernæst talte vi med psykolog Susanne Høeg, der i mange år har arbejdet med rådgivning, støtte og behandling til adoptivfamilier, både i børne- og ungdomspsykiatrisk regi og i egen privat praksis. Hun har ligeledes i mange år afholdt kurser og foredrag samt skrevet artikler om emnet. Hun er selv adoptivmor.

Endelig besøgte vi psykolog Anne Bovbjerg, der blandt andet har specialiseret sig i psykotraumatologi. Hun har sammen med nogle kolleger startet Psykotraumecentret i Dansk Røde Kors og derfor de seneste år specielt arbejdet med flygtningebørn og deres familier. Hun er medforfatter til bogen „Det traumatiserede barn“ fra 2007.

Alle tre psykologer fik tilsendt et lille oplæg, som vi bad dem reflektere over. Oplægget lød nogenlunde sådan her:

Hvornår er det for lidt og hvornår er det for meget?

Adoptivforældre gør meget for at sætte sig ind i tingene og skabe de bedste forudsætninger for en vellykket adoption. Vi søger råd og vejledning f.eks. via PAS-projektet, læser bøger og tager til foredrag og kurser f.eks. i Adoption og Samfunds regi. Vi gør også meget for at være åbne om vores børns livshistorie og fortæller dem, hvad vi ved, om deres start på livet. Vi laver 'lifebooks' og

viser billeder og video fra børnehjem m.m. Vi viser dem, at vi respekterer deres oprindelsesland og pynter måske vores hjem med landespecifikke souvenirs, ligesom vi flager med oprindelseslandets flag side om side med det danske flag til fødselsdage eller laver landespecifik mad m.v. Og vi taler om vores børn, når vi mødes, fordi vi er så stolte, og fordi vi gerne vil sparre med ligesindede. Vi rejser også gerne tilbage til vores børns fødeland, enten for at hente en lille ny eller blot for at opleve kulturen, men måske også for at besøge børnehjem eller biologisk familie.

Vi gør alt dette i en god mening, fordi vi vil vores børn alt det bedste, men spørgsmålet er, om vi i vores iver kan komme til at overgøre det, kan stresses og forcere ting, så det får en modsat effekt?

„Der er stor forskel på at acceptere, at der er en forskellighed og anderledeshed, og så hele tiden at vende tilbage til den og kommentere den.“

Lene Kamm

Kan det tænkes, at tidlig konfrontation med lyde, dufte, smags- og synsindtryk kan påvirke vores børns tilknytningsproces? Og kan andres og egen omtale af adoptionshistorien omkring spisebordet, i supermarkedet, legestuen og til træf stresses vores børn utilsigtet? Hvorledes tackler vi bedst balancen mellem at være åbne over for vores børn om dets oprindelse og give det en følelse af, at det er ok, samtidigt med at vi knytter os? Og hvordan skærmer vi vores børn for grænseoverskridende spørgsmål og respektløse omtale, samtidigt med at vi gerne vil vise

barnet, at det er helt ok at være adopteret, og at det kommer fra et skønt land?

Lene Kamm: Hvis vi går ca. 30 år tilbage, så var der en tendens til, at man sagde, at børnene ikke har nogen erindring om deres liv før adoptionen, og de kan ikke huske deres biologiske forældre, så deres liv starter først rigtigt, når de bliver forenet med deres adoptivforældre. Nu ved vi jo godt, at sådan er det ikke. Det er meget vigtigt at hjælpe sit barn med at få sammenhæng i sit liv ved at tale om de biologiske forældre og om tiden indtil adoptionen.

Men derudover har vi de senere år været vidner til, at den kulturelle del af barnets baggrund for nogle kommer til at fylde for meget. Og det gør den efter min mening, når man fylder sit hjem med f.eks. etiopiske tæpper eller laver sit hjem om til en indiansk lejr eller hele tiden spiller Bollywood-film. Det er selvfølgelig vigtigt at anerkende den side af barnets historie, men det må ikke kamme over. Det er f.eks. fint at lave en bog med billeder fra henterejsen og på den måde værne om noget dybt personligt og dyrebart, men jeg synes bestemt ikke, det er en god ide, hvis man hele tiden hiver bogen frem, måske endda læser den som godnathistorie i tide og utide.

Det er klart, at vi skal forholde os til forskellen, og at vi ikke må fornægte den – der foreligger jo mange års adoptionsforskning, der bekræfter dette. Men der er stor forskel på at acceptere, at der er en forskellighed og anderledeshed, og så hele tiden at vende tilbage til den og kommentere den. Så kommer du til at stresses forskellen. Og hvis du oplever reaktioner fra barnet, når det hører om afgiverlandet, så fred det i nogle år. Barnet får rigeligt med påmindelser alligevel, i børnehaven, i skolen, i fjernsynet osv. Giv det noget ro.

Susanne Høeg: Først vil jeg sige, at det er et rigtigt, rigtigt svært emne, I tager op her, også fordi der er så uendeligt mange forskellige tilknytningshistorier, og der følger derfor et stort ansvar med, når man forsøger at generalisere.

På den ene side skal vi være varsomme med at udstille vores børn og med at fokusere på problemer, ellers ender det med, at forældre kan finde på at sige til deres børn, at de ikke må lege med lille Andreas, men samtidigt skal vi jo også have fokus på, at vi skal være særligt omsorgsfulde, og at vi som adoptivfamilie har en særlig sårbarhed. Ja, de har haft en livshistorie, før de kom hjem til os. Vi ved ofte ikke, hvad der er sket, men vi ved, at det aldrig er godt at blive skilt fra sin mor, at ligge fuldstændig alene og at blive overgivet først til den ene, så til den anden, og så til den tredje ... så vores børn kan være sårbare, de kan, i forskellige udviklingsperioder, i forskellige situationer, være alene i verden, og derfor skal de først og fremmest have lov til at være børn derhjemme og ikke hele tiden skulle forholde sig til, at det havde været bedre, hvis vi var i Bolivia, og vejret var også bedre der, og kan du huske dengang ... barnet vil ofte blive konfronteret med sin anderledeshed, bare ovre i børnehaven kan det få spørgsmål om hudfarve og 'din rigtige mor', og der er det vigtigt hjemmefra at give det en forståelse for, at sådan er vi som familie, snarere end sådan er du.

Pas på med at forstærke forskellen!

Lene Kamm: Omstillingsprocessen for det lille barn er så omfattende og foregår på så mange forskellige planer, og der er hele tiden situationer, der af barnet bliver oplevet som kiler, hele tiden små bemærkninger og situationer, der forstyrrer tilknytningen. Barnet skal have ro til at finde ud af, hvor han eller hun er havnet henne, hvad det er for mennesker, for et land, by, hus, værelse, seng, og hver gang den lille kile kommer ... bang! så er barnet kastet ud i det 'ingenmandsland', som alle børn befinder sig i, før de bliver adopteret.

MKJ: Når man tænker over det, så er der jo hele tiden små anledninger ... hvis man f.eks. ser på et verdenskort med sit barn – det kunne være i bussen, i avisen eller andet – så kan man da godt have lyst til at vise det, hvor dets fødeland ligger ... er det så at skabe en kile?

Lene Kamm: Det er vigtigt at være opmærksom på, hvor meget man snakker om det pågældende land og – når man gør det – hvad der bliver sagt. Hver gang du f.eks. peger på dine børns fødeland på et kort – og det her er altså på foranledning af dig og ikke barnet

– så forstærker du forskellen, så fjerner du barnet en lille smule fra dig i stedet for at lade det komme tættere på. Og hverdagen er jo fyldt med sådanne ting.

For mig at se så handler det mest grundlæggende svigt eller traume, på et dybt eksistentielt niveau, om at barnet kan have en oplevelse af ikke at have ret til at være i verden. Den følelse opstod, da de mennesker, der skulle beskytte det, ikke kunne beholde det. Barnet kan måske på et senere tidspunkt, på et intellektuelt niveau, forstå, hvorfor dets biologiske forældre måtte forlade det, men den kognitive og den følelsesmæssige forståelse af dette forhold kommer aldrig til helt at mødes.

*„Det er vigtigt hjemmefra
at give barnet en forståelse for,
at sådan er vi som familie, snarere
end sådan er du.“
Susanne Høeg*

Susanne Høeg: Jeg mener også, vi er nødt til at beskytte vores børn og vores familie, når vi er ude. Der er noget, vi snakker om derhjemme og deler med hinanden, men ikke med andre. Det kan godt være, man kommer til at overtræde nogle kodeks for, hvordan man er sammen med andre mennesker, men det er i orden at sige til sin bordherre eller til forældrene til et andet barn i børnehaven: „Det vil jeg faktisk ikke snakke med dig om“.

Den biologiske familie

IHS: Nogle adoptivfamilier besøger deres børns afgiverland og til tider også børnenes biologiske familie, ind imellem op til flere gange. Hvilken betydning kan det have for børnene?

Lene Kamm: Jeg siger ofte til forældrene, at de må tage ansvar. De har jo valgt at adoptere barnet, at påtage sig ansvaret – og dermed også 'skylden'. De har sagt ja til barnet, og så må de tage valget på sig, forholde sig til det, drage dyb omsorg og beskytte det. Det skal ikke hives rundt i verden; for de fleste børn vil det være en for stor belastning at skulle frem og tilbage mellem to sæt forældre, for barnet kan ikke bære det. Der må man sige til barnet, at det her er en adoption, det er sådan det er, og når du engang bliver voksen, så må du gøre hvad du vil, og det vil jeg gerne hjælpe dig med, men indtil da påtager jeg mig ansvaret, og du må gerne blive sur og vred og irriteret på mig, men det er mit ansvar, og sådan er det.

IHS: Men hvis man nu har mulighed for at skrive eller holde en eller anden form for

kontakt med den biologiske familie ... skal man gøre det?

Lene Kamm: Du kan ikke holde en afgørende kontakt med en slægt, der ikke er din, men som er dit barns uden at dit barn ved det. Så er vi ude i løgn og fortielse, og først da bliver det rigtigt farligt. Hvad så, når barnet bliver 15 år og får at høre, at du i 10 år har haft kontakt med den biologiske mor ... hvad har du så mere glemt at fortælle?

Så hvis du har en kontakt, så må du lægge det frem. Det er klart, at der er alle mulige niveauer i det her – børn er forskellige og har forskellige behov, der er børn, der slet ikke er interesserede, og så er der børn, der hele tiden spørger til det – men generelt set mener jeg ikke, du kan have en kontakt med nogen og så ikke dele det med dit barn. Så må du give det i små passende bidder, der passer til dit barns niveau, og så er det dig, der er den voksne, og som har ansvar for, hvad dit barn kan kapere.

Susanne Høeg: Det er jo også sådan, at det vi har med i fødsels- eller skal vi sige adoptionsgave, det er det med, at vi er uperfekte som forældre, at vores børn jo til hver en tid kan komme og sige til den voksne, at du gjorde det ikke godt nok. Nej, men hvis man i hvert fald har gjort sig umage med at være så troværdig som muligt, ja, så gjorde man i hvert fald det bedste, man kunne.

Det kan godt være, at der bliver en vanskelig historie at formidle til sit barn, men den skal fortælles, og den skal fortælles med omsorg og respekt. Det er vigtigt, vi arbejder med os selv som familie og bestræber os på at være så rummelige, at vi selv kan udholde, at sådan er livet. Et øjeblik rysten og vi kunne selv have været der. Vi taler pænt om andre, lige meget hvilket udseende de har, og hvor svært et liv de har.

Ingenmandsland

MKJ: Lene, du refererede før til et 'ingenmandsland' – der hvor, som du siger, alle børn befinder sig, før de bliver adopteret. Kan du sige noget mere om det?

Lene Kamm: Den eksistentielle ensomhedsfølelse er voldsommere, når du ikke har fået etableret den relation, du skulle i løbet af de første ca. 6 levemåneder. Når det kun er dig, der kigger ud på verden og ser dine omsorgspersoner, men disse ikke spejler dig tilbage, så har du svært ved at etablere dig selv som person, at etablere din egen integritet, din oplevelse af dig selv ... man har brug for at blive spejlet for at komme til stede i verden.

Børnene mangler ofte den intersubjektivitet, og de har derfor en større sårhed

med sig i form af en ensomhedsfølelse. At føle sig udenfor, føle sig som ikke-en-del-af ... så hver gang man stresser anderledesheden, forstærkes den her følelse, og den presser sig på: ... jeg er anderledes, jeg er ikke ligesom mor, ikke ligesom de andre. Når damen nede i supermarkedet siger „nåhh, det er sandelig en dejlig lille dreng, hvor er han fra? ... „, så er den der igen, og så er det, at det er forældrenes ansvar at få barnet bragt ind igen. Hvis man ikke gør det, så er barnet endnu engang alene med oplevelsen af ensomhed, usikkerhed, sorg, smerte og angst.

Man må tage det på sig, som man har valgt. Der er en indledende omsorgsperiode, og den tager fra ca. 1 – 4 år alt efter det barn, man har fået. Du kan ikke forcere det, du kan følge det, være der, gøre alle de ting du skal gøre, i det hele taget bedst blive klog på, hvordan du kan møde dit barn, lege med det, spejle det ... Det tager den tid, det tager. Man må møde barnet, hvor det er. Det hjælper at sige tingene højt, men børnene må ikke eksponeres igen og igen, for så rutsjer de ned i det her 'ingenmandsland' igen. Det er en præverbal oplevelse, og de kan ikke sætte ord på den og sige „mor, jeg bliver så bange, jeg er så alene“. De ryger bare derned, og hjælper forældrene dem ikke, så forstærkes oplevelsen negativt. De skal sammen med forældrene udvikle redskaber til at kunne bringe sig selv tilbage.

Susanne Høeg: Jeg plejer at tegne et billede af en lille båd på et stort hav. Alle vores børn kender til at sidde alene i den lille båd, og her er det vigtigt, at vi ikke forsøger at hale dem ind til os, hvor vi står, men selv bevæger os ud ved siden af dem, lærer dem at kende og så først derefter arbejder på at få dem med ind på fast grund.

Barnet har overlevet og har dannet nogle overlevelseshænder, og disse skal afdækkes. Det var nogle ressourcer, som barnet førhen kunne klare sig med, men som ikke længere er brugbare. Derfor er det vigtigt at hjælpe det med at finde nye strategier, for man kan jo grundlæggende aldrig tillade sig at tage noget fra barnet, før man har givet det noget andet.

Vi skal lære barnet at kende og give det tid, komme helt ned i tempo. Man skal ikke stresser og fare i zoologisk have og kigge på giraffer og elefanter men komme helt derned, hvor barnet kan holde ud at være: „Hold da op ... det er jo en lille myre ... der har vi s-ø-r-m-e en lille myre ... „.

Barnet har jo overlevelseshænderne med sig, og når noget bliver forstyrrende eller stressende – eller det kan være en flyvetur, der udløser en gammel utryghed – så trækker det derud igen, i båden, som det kender så godt, og hvor man ikke altid kan nå det.

IHS: Så hvis ens barn stresses af ydre påvirkninger, er det vigtigt at samle det op igen hurtigst muligt?

Susanne Høeg: Ja, du kan arbejde med barnet. Du kan sige: „Det, der skete, var dengang, du var lille. Der var ikke nogen til at passe ordentligt på dig, far og mor ville gerne have været der, men det kunne vi ikke, men det kan vi nu. Du er vores barn, og vi er her, og vi hjælper dig“. På den måde kan man sige, at det, der bliver reaktiveret, får en ny slutning og dermed et nyt håb for at det aldrig kommer til at ske igen.

Lene Kamm: Det er vigtigt at samle barnet op hver gang, det udsættes for en 'kile'. Sig: „Du er min, vi hører sammen“, genskab relationen. Eksponeringen er ikke barnets ansvar, men de voksnes. Barnet har krav på sin egen private historie, på at leve og være til.

Barnets signaler

MKJ: Hvad kigger man efter hos sit barn? Hvornår skubber man lidt til barnet, og hvornår skal man give det fred til processen, og kan man altid det?

Lene Kamm: Det kommer meget an på det enkelte barn. Er barnet specielt interesseret i noget om afgiverlandet, snakker det måske om, hvordan den biologiske mor ser ud, og hvordan det selv ser ud? Udgangspunktet er, at det almindeligvis skal komme fra barnet selv. Det skal være et tydeligt udtalt behov hos barnet, at det gerne vil høre om

„Eksponeringen er ikke barnets ansvar, men de voksnes. Barnet har krav på sin egen private historie, på at leve og være til.“
Lene Kamm

eller se f.eks. billeder, video eller afgiverlandet, simpelthen fordi omstillingsprocessen er så omfattende, at du nemt går ind og forstyrrer mere, end du gør godt. Hvis der er en åbenhed i familien om dets livsbetingelse, så fornemmer barnet det og er ikke i tvivl om, at muligheden er der, hvis det ønsker det.

Hvis man har et barn, der i forvejen er lidt sart, hvor tilknytningen er lidt svag, hvor der er angst, og barnet sover dårligt og reagerer meget, og humøret kører op og ned, så kan det være nogle signaler, der fortæller, at man skal være varsom, for det er børn, der i forvejen reagerer meget, og som er meget åbne over for alt, hvad der foregår. Det er jo igen det, der sker som reaktion på et børnehjemsophold, med alle de ting, der er sket ... børnene kan have svært ved at filtrere indtryk.

Hvis man f.eks. som forældre læser en bog med barnet, som udfordrer dets sårbarhed, eller barnet eksponeres af andre og stresses, så må du igen ind og genskabe relationen og spejle den kaosfølelse, som barnet ryger ud i ved den pågældende påvirkning. Barnet skal kende sin historie, og den skal fortælles så tidligt som muligt, men det er ikke meningen, at man på eget initiativ skal gå tilbage til den igen og igen. Der skal nok komme masser af situationer senere hen, hvor den kommer af sig selv, og hvor man så bliver nødt til lige at gribe fat og sige: „Du er min, vi hører sammen ... og hold da op, hvor var hun tåbelig, hende der sagde noget andet i formiddags da ... Du er min unge, og jeg elsker dig“.

Tilbage- og henterejser

MKJ: Det er almindelig kotume at tage større søskende med, når adoptivforældre rejser ud for at hente en lille ny. Er det altid det bedste at rejse som en samlet familie?

Anne Bovbjerg: Nu ved jeg ikke så meget decideret om adoptivbørn og har ikke erfaring med familiers henterejser, men jeg ved lidt om barnets tidlige sansninger og forskellige hukommelsessystemer. Det, som barnet har oplevet på et så tidligt tidspunkt, lagrer sig i et hukommelsessystem eller -spor, der ikke er sprogligt funderet, men som alligevel kommer til at ligge som en erfaring. Det spor kan så senere blive aktiveret, når barnet udsættes for såkaldte 'exposures', altså eksponeringer, hvor barnet tvinges ind i en slags gen-oplevelse. Det kan være via dufte, lyde, synsindtryk, der matcher noget i 'hukommelsessystemet', såsom kropslugte, bilstøj eller måske blot en rød kjole, der blaffer på en bestemt måde. Og reaktionerne er ofte stor motorisk uro, netop fordi erfaringerne er ikke-sproglige. Hvis barnet har haft en traumatisk oplevelse, kan de her 'exposures' i værste fald udsætte barnet for en retraumatisering. Man kan aldrig være helt sikker.

Lene Kamm: Det kan godt være et kaos, som barnet bliver kastet ud i i det øjeblik, hvor familien kommer til det pågældende afgiverland; når de træder ud af flyet i lufthavnen, så kommer varmen, duften og lydene væltende, og barnet kan tage sig en ordentlig rutsjetur tilbage.

Hvis nu vi skal være helt ærlige, kan vi jo konstatere, at der ikke er nogle af børnene, som ikke har haft voldsomme oplevelser, inden de kom her til Danmark. Om ikke andet så har de alle oplevet at blive forladt af en kvinde, deres mor, hvilket er det værste, man kan opleve som lille barn. Det er ganske forfærdeligt, fordi man bliver kastet ud i det her 'ingenmandsland', hvor man ikke

Mads på 9 år er adopteret fra Vietnam.

Med topmave på sommerferie i Italien. Benjamin på knap 2 år er født i Etiopien.

Jeg snupper lige en mere ... Andrea på 2 år er født i Kina.

ved, om der kommer nogen og samler en op eller ej. Barnet har jo ikke nogen viden om hvad, der skal ske, og kan ikke forholde sig til noget, det bliver bare kastet ud i et tomrum. Så kan man kigge på børnehjemmene, som selvfølgelig er af noget forskellig kvalitet i de forskellige lande, men stadigvæk ... det er børnehjem, og børnene får slet ikke dækket deres primære behov for omsorg.

På den baggrund kan man så godt fundere over, om det altid er en god ide at tage storesøskende med ned og hente lillesøskende. Man skylder i hvert fald sit barn at gøre sig de overvejelser. Det kunne også være, det var en god ide at lade det store barn blive tilbage på hotellet sammen med far eller med bedsteforældre, lade dem hygge sig ved poolen, mens det nye barn bliver overdraget på børnehjemmet. Det er hensynet til barnet, der må veje tungest.

IHS: Men er det ikke vigtigt, at det er hele familien, der sammen får overdraget det nye barn, så man får en god fællesoplevelse, der binder sammen? Der er måske nogen, som vil mene, at man ikke bare kan komme hjem med et barn, som var det en ny kat.

Lene Kamm: Jeg har da heller ikke haft mine børn med til deres søskendes fødsel! De kan komme, når barnet er født, og så tager man det med hjem, men der er ting, børn efter min mening ikke bare kan være med til, og der skal de beskyttes.

Sårbarhedens mange ansigter

MKJ: Hvordan vurderer man det her? Er det et barn, der er faldet godt til og er godt tilknyttet, der kan klare en sådan rejse eller ... ? Hvilke reaktioner skal man kigge efter?

Lene Kamm: Det kan være alt muligt. Måske lukker barnet en lille smule ned og kontakten bliver dårlig. Måske virker barnet helt uberørt, og der er ligesom ingenting, der gør indtryk, og så pludselig kommer reaktionen som et kølleslag. Det handler også om at kunne tyde børnenes signaler; nogle børn er måske enormt gode til at komme med en anden forklaring, det kunne være, at de er bange for at flyve, for hvordan skulle de kunne verbalisere det, som er så svært ... hvordan skulle de kunne italesætte, at de er bange for at falde fra hinanden?

For nogle børn er det direkte skadeligt at komme ned til deres fødeland. De er så skrøbelige, at de næsten går i stykker, og forældrene bruger meget lang tid efterfølgende på at samle dem op igen. Nu havde barnet ellers været hjemme i 2-3-4 år, og familien havde lige så stille fået opbygget et, omend skrøbeligt, fundament, og så kommer rejsen efter lillebror eller lillesøster og – pjiuuuww,

så bliver tæppet rykket væk igen, og man ved ikke, hvor langt ned barnet falder. Og så kan man så starte forfra med at få barnet til at tro på, at det ikke bliver efterladt, at det ikke skal byttes, at der ikke er nogen fare, at far og mor er her. Jeg plejer at sige, at hvis man tager barnet med, så sørg for at få etableret historien derhjemme så godt som muligt, og snak om det: „Når vi kommer tilbage, så skal vi lave ... og så dit værelse ... og så din seng ... “.

Susanne Høeg: Sårbarheden kan have mange forskellige ansigter. Det kan også være, at barnet bygger en slags mur mellem sig selv og andre, simpelt hen for at beskytte sig selv.

„Man kan sige, at ved at tænke over det liv, barnet muligvis har haft før adoptionen, kan man få nogle indsigter og dermed redskaber til at hjælpe barnet videre.“

Susanne Høeg

Men presset kan være så stort, at der bliver en ubalance, lidt ligesom det lille barn, der er ved at lære at tale og slet ikke kan nå at få alle ordene i hovedet ud af munden i tide; der bliver et udpræget misforhold mellem barnets indre følelsesmæssige niveau og så den alder, barnet reelt har.

Her er det, som vi var inde på tidligere, vigtigt, at vi tager vores ansvar som forældre alvorligt. Barnet er blevet givet væk, den biologiske mor har givet tilladelse til det, det har nogle konsekvenser, og det er derfor, det er blevet vores barn. Det er ikke det samme som at sige, at vi ikke skal fortælle historien, men vi må hjælpe barnet med at forstå, at nu er vi her. Og vi beskytter det.

Traumer og overlevelsstrategier

IHS: Hvad er et traume egentlig?

Anne Bovbjerg: Man kan kun tale om et traume, når det lille barn har været udsat for en form for chok. Det er som et pludseligt slag. Det kommer af det græske ord for 'sår'. Om barnet så bliver traumatiseret af chokket, kan man først vide senere. Symptomer hos helt små børn kan være tilbagetrækning, en slags dissociering eller det, man også kalder spaltning. Dissocieringen – som ikke blot kan være forårsaget af traumatiske oplevelser, men også af slem deprivation – er jo en forsvarsmekanisme, der hjælper barnet med ikke at blive overvældet af den smerte, det udsættes for på det psykologiske plan. Problemet er, at det også kan gå hen og blive en del af barnets personlighed.

Lene Kamm: Et traume er en voldsom oplevelse, som psyken ikke kan håndtere, det er en slags rystelse, der påvirker hele dit system. Her er det, at rigtigt mange af de små børn på børnehjemmene går hen og laver en dissociering, altså en 'spaltning', 'går ud af kroppen'. Man plejer at sige, at overlevelsestrategier er strategier, der handler om ikke at mærke sig selv. Så hele det efterfølgende arbejde handler egentlig om at få barnet til at turde komme ned i kroppen og komme i kontakt med sine behov, hvilket er en langsom og langvarig proces.

Susanne Høeg: Jeg lavede for nyligt en øvelse på et kursus, jeg holdt for 72 adoptivforældre. Her viste jeg dem nogle film, der viser børns opvækstvilkår på forskellige børnehjem, og bagefter satte jeg kursisterne til at reflektere over, hvilket af børnene der kunne have været deres ift. overlevelsestrategier og reaktioner, både lige efter hjemtagelsen og nogle år senere. Det gav dem virkelig meget, kunne jeg se. Nogen havde f.eks. fået et barn, der næsten ikke reagerede, og de havde tænkt, at det var da et nemt barn og her er da ikke nogen særlige hensyn at tage. Og så pludselig havde barnet reageret meget voldsomt, og forældrene følte sig magtesløse og som dårlige forældre. Ved at se den her film fra børnehjemmet fik de så mulighed for at reflektere over, at barnet nu faktisk havde vist, at det turde reagere, turde vise hvem det var, turde 'fortælle' hvordan det havde haft det. Man kan sige, at ved at tænke over det liv, barnet muligvis har haft før adoptionen, kan man få nogle indsigter og dermed redskaber til at hjælpe barnet videre.

MKJ: For lige at samle op på det her med tilbagerejserne ... hvornår er barnet så gammelt nok til at rejse med tilbage?

Lene Kamm: Det er meget individuelt. Hvis du er 14-15 år gammel og virkelig optaget af det her, snakker meget om det og bliver ved med at vende tilbage til det, ja ja, så lad os gøre det – vel vidende, at det så alligevel bliver en rystende oplevelse, for kroppen 'husker'. Så skal man altså være godt forankret og have god kontakt til sine forældre. Og man skal kunne udtrykke sine behov og kunne sætte ord på nogle af de følelser, der foregår. Godt nok er landet smukt, og turen kommer til at byde på masser af dejlige fællesoplevelser, men det er også det land, hvor barnet har haft dårlige oplevelser engang.

Formidling af barnets historie

IHS: Lad os prøve at vende lidt tilbage til det med barnets historie, som du var inde på tidligere, Lene. Vi skal værne om barnets historie både før, under og efter adoptionen

og fortælle barnet, hvad vi ved. Kan I prøve at uddybe det lidt mere?

Lene Kamm: Ja, man må som sagt aldrig lyve eller fortie noget for sit barn, for barnet ved jo godt på et ubevidst plan, hvad der er sket. Det er dit ansvar at formidle din viden i små bidder ad gangen på barnets niveau så tidligt som muligt. Det, barnet får, er en følelsesmæssig oplevelse af at blive mødt og forstået, og så er det ikke længere alene. Det mærker barnet og forløses måske derved. Nogle børn har været udsat for mishandling, og det, at forældrene italesætter det, gør, at de kan ændre relationen, for barnet går rundt med en angst for, at tingene gentager sig.

Susanne Høeg: Vi kan ikke lave nogle små lyserøde historier. Hvis ikke vi selv gør det, så skal andre nok fortælle, hvordan verden ser ud. Man skal se på, hvad det er for et barn, man har, og man skal se på sig selv og faktisk være temmelig robust i forhold til det med at kunne udholde at være i alle de følelser, og der er det vigtigt, at forældrene får noget støtte til at være i det, så de kan hjælpe barnet så tidligt som muligt.

MKJ: Som i spædbarnsterapi?

Lene Kamm: Inden for spædbarnsterapi fortæller terapeuten barnet historien fra helt lille, mens forældrene er til stede. Teorien er,

*„Jeg bliver meget overrasket,
når jeg hører kvinder i dag have
svært ved at sige mor om den
kvinde, der har født deres barn.
Det er jo kernen i adoption,
det er jo sådan det er.“
Lene Kamm*

at så er det usagte sagt, og kroppen kan der- ved frigøre eventuelle traumer. Man skal forenkle det meget og fortælle barnet historien allerede, når man møder det i afgiverlandet: „Nu har jeg fået dig. Din biologiske mor har født dig, men kunne ikke passe på dig, hun var fattig ... nu skal vi være sammen og rejse til Danmark og bo der sammen“ ... Det er virkeligheden, det er barnets historie.

Susanne Høeg: Når man fortæller historien i små bidder, skal den kobles til hverdags-sammenhænge, og det skal ske derhjemme under trygge rammer. Når barnet f.eks. får en ny tand, så kan man sige: „Hold da op, det er godt nok en flot tand, jeg er helt sikker på, at din biologiske mor må have spist godt, siden du får sådan nogle flotte tænder ...“

Det er ikke en historie, der skal fortælles igen og igen, men det er en anerkendelse af barnet, at ja, der er en anden mor, der har født det, hun var der, før jeg var, og når barnet så bliver ked af det, så er vi nødt til at sige: „Hold da op, hvor var du alene den gang, hvor må du have været bange og ked af det og sur, det må have gjort ondt, og hvor ville jeg gerne have været der til at passe på dig, men det kunne jeg jo ikke, for jeg har ikke kunnet få dig før“, og så kan man fortælle historien og sige, man er her nu. Det skal bare ikke være godnathistorien og det skal ikke fortælles 14 dage før børnehavestart. Men jeg tror, at jo før man får det sagt og jo mere tro man kan være i forhold til sig selv, jo lettere bliver historien også, fordi vores børn spejler sig i os.

MKJ: Man hører også om børn, som leger fødsel og baby?

Susanne Høeg: Ja, jeg siger ofte til mødrene: „Prøv at tage en stor trøje på og sig til dit barn, at det skal hoppe her ind under ... og sid der ... og bank lidt på maven ... og nårhh, hvad er det for en lille en, der kommer der ... og så kan man sige, nej, det var ikke mig, der fødte dig, men jeg ville ønske at det var, for så ville jeg have sunget en sang for dig og snakket med dig, mens du lå herinde ...“. Og nej, det var ikke sådan, det var, og børnene ved det, men de elsker den historie.

Det er bare så vigtigt, at vi stille og roligt er i det og hviler med det. Som adoptivfamilier har vi, mere end andre, brug for ro, struktur og forudsigelighed, og det er igen det der med den lille myre ... Vores børn har så mange ting, de skal falde til ro med. Det er en oplevelse at blive kastet fra det ene sted til det andet og overhovedet at finde ud af, hvad en mor og far er for noget.

IHS: Jeg har bemærket, at I konsekvent siger den biologiske mor og ikke Colombia-mor, mavemor, damen, der fødte dig ...

Susanne Høeg: Vores børn kigger på os og hvis de kan se, at vi ikke kan sige 'din biologiske mor i Kina' uden at det bliver sådan helt nu-kan-jeg-næsten-ikke-trække-vejret-agtigt, ja, så kan de jo godt se, at „hold da op, det der, det skal jeg ikke have spurgt mere om nogensinde igen“ eller modsat „hvis jeg bliver rigtig sur på min mor, så ved jeg da, at jeg bare skal sige det her, så knalder hun da helt ud ...“. Vi skal fortælle historien, som den er, og det er jo barnets biologiske mor.

Lene Kamm: Jeg bliver meget overrasket, når jeg hører kvinder i dag have svært ved at sige mor om den kvinde, der har født deres barn. Det er jo kernen i adoption, det er jo sådan det er.

Behov for idyllisering

MKJ: Lene, kan du prøve at uddybe det med løgne og fortællinger?

Lene Kamm: På fase 2-kurserne og i PAS-rådgivningen bruger vi meget tid på at forholde os til adoptivforældres behov for idyllisering. Der er en stor trang til at viske det væk, der har været af ondt, før barnet blev adopteret, og det er jo forståeligt, fordi det er næsten ikke til at bære at forholde sig til, at det barn, som man nu elsker og beskytter, har været udsat for ting, som nærmest er ud over vores fatteevne og slet ikke til at bære. Det har oplevet tab, smerte og sorg, angst og forladthed. Det er bare så vigtigt ikke at plante en løgn, for barnet ved af erfaring, at „det der, enten så passer det ikke, de ved jo ingenting, og så kan jeg ikke stole på dem, eller også så er min perception af verden forkert, så er mit sanseapparat forkert, og ergo er jeg helt forkert“. Det er vigtigt at være troværdig.

Idylliseringen kommer også til udtryk ved den der trang til at dyrke det landespecifikke. At hejse flag til landegruppetræf og synge landets nationalsang f.eks. Det virker temmeligt meningsløst for mig og stresser blot forskellen. Børnene har ikke brug for omskrivninger af virkeligheden, de ved godt, hvordan virkeligheden er. I stedet for kunne man lave f.eks. et dansk-etiotisk selskab, hvor de voksne kan komme og spise mad og danse og høre om kultur. Det er vigtigt at skelne mellem børnenes behov og de voksnes behov.

IHS: Men det er vel godt at sørge for, at ens børn har nogle at spejle sig i, nogle identifikationsobjekter?

Lene Kamm: Det er fint at se andre adopterede, men det kunne gøres i mindre grupper. For eksempel hvis man har nogle venner, der også har adopteret.

Det er en kæmpe omvæltning for forældre at adoptere, måske først og fremmest fordi man kan blive så overvældet af barnets reaktioner, af egne følelser og af det kæmpe pres, man udsættes for, når ens barn har oplevet rigtigt voldsomme ting.

Jeg tror, det er vigtigt at få nogle mennesker ind i sin omgangskreds, der kan fungere som en slags rollemodeller for børnene. Børnene har rigtigt godt af at se nogen, der ser ud som dem selv, men det behøver ikke nødvendigvis være andre fra samme fødeland, det kan også være en flygtningefamilie, man inviterede til middag. En slags inspirationsmøder. Det kan også sagtens være nogle andre fra en bestemt landegruppe, men det skal ikke være i for stor målestok, og det skal først og fremmest være for at snakke og lege, ikke for at dyrke et bestemt land.

Ellers synes jeg, grundlaget for mødet kan blive skævt.

Netværk og identitet

Anne Bovbjerg: Man skal aldrig vælge børnehaver og skole efter, om der er andre med samme hudfarve, men snarere om stederne passer med din kultur. Der hvor du trives, trives dit barn også. Det handler om at få lov til at være barn – ikke adopteret. Børn er sammen om det, de er gode til f.eks. tennis eller ridning. Det er selvfølgelig anderledes med et barn, der er 8 år ved adoptionen. Jeg tror blot først, at børnene får glæde af samvær med ligestillede, når de når puberteten. Identitet er meget komplekst, og man skal passe på ikke at sætte den op på farve og geografi.

Det er vigtigt med netværk, der ikke er kunstige, altså hvor de voksne har lyst til at være sammen, og hvor børnene kan spejle sig i hinanden, år efter år. Når børnene så er tyve, kan det være, de støder på hinanden nede på Roskilde, og så kan de drikke en øl sammen og måske få vendt nogle ting med hinanden.

„Det er godt med et privat adoptionsnetværk, for som adoptivfamilie kommer vi ind imellem i nogle situationer, som ingen andre aner, hvad handler om. Heller ikke vores nærmeste familie og venner.“
Susanne Høeg

Susanne Høeg: Det er godt med et privat adoptionsnetværk, for som adoptivfamilie kommer vi ind imellem i nogle situationer, som ingen andre aner, hvad handler om. Heller ikke vores nærmeste familie og venner. Vi står alene med nogle meget store spørgsmål, og vi har brug for at snakke med hinanden, diskutere og støtte hinanden, fortælle om de momenter, hvor vi er usikre, hvor det lykkes, hvor noget gør ondt, og hvor fantastiske vores børn er. Og også vores børn har brug for at spejle sig i andre og for at kunne være i et rum, hvor de ikke skal forsvare sig, men bare kan få lov til at være. Derfor må vi også forpligte os på hinandens børn, uanset deres psykiske bagage.

Her synes jeg, det er positivt, at der er opstået alle de her fora, hvor vi kan mødes på forskellig vis og på kryds og på tværs. Eksempelvis det virtuelle netværk Adoptionszone, som jeg jo af gode grunde ikke kan få adgang til, men som jeg hører, at rigtigt mange adoptivforældre benytter sig af.

Adoption er jo i den grad et livsvilkår; de udfordringer, vi møder som adoptivfamilie, er ikke blot koncentreret om de år, hvor

man modtager sit barn, men viser sig gennem hele livet og fylder vores bevidsthed, nogle gange hver eneste dag. Vi skal ikke i behandling resten af vores liv, fordi vi har valgt at blive en adoptivfamilie, men vi skal sparre, diskutere, spejle(s), støtte(s), sammenligne rammer og normer osv. osv.

Lene Kamm: Det, som er spændende, er, hvad det gør ved en, når man vokser op i et homogent samfund og ser anderledes ud, hvordan reagerer folk på det, og hvad skal man have med sig af redskaber for at kunne klare sig, hvilket syn skal man have på sig selv for at få et ordentligt liv? ... det er enormt komplekst. Vi er berøringsangste omkring det racemæssige i vores samfund. Vi siger f.eks. ikke engang 'transracial adoption', men 'international adoption'.

Det er dejligt, at adoptivforældre er entusiastiske, det handler bare om at finde balancen mellem at være ærlig og åben og rummelig over for barnet og så at give glæden og forventningen over endelig at blive forældre plads. Det er vigtigt at nuancere billedet og bygge bro. Den verden barnet har oplevet og bærer med sig, og den verden som forældrene har i sig, den er så forskellig, så jeg siger igen og igen til familierne: „Byg bro, så forskellen minimeres, og minimer idylliseringstrangen, der hjælper ikke barnet. Du har taget det her barn til dig, for at det skal være dit eget“. Bollywood-film mv., det er altså kommet over. Det er ikke meningen, at børnene skal gå og balancere mellem to verdener ... mere end de allerede gør i forvejen ... for det gør de ganske af sig selv, uden at de får nogen som helst påvirkning, og det er rigeligt. Toverdensopmærksomheden er indbygget i dem og skal have ro til at sætte sig.

Fremtidige PAS-tiltag?

MKJ: Vi kan alle blive enige om, at der bør være gode netværk og fagpersoner, der støtter op om vores anstrengelser for at skabe et godt familieliv. Men faktum er, at vi står meget alene. Vi bliver godkendt efter alle kunstens regler, fint nok, men lige så snart vi har hentet barnet, så er vi alene, og der er intet sikkerhedsnet. Hvad er jeres ønsker til fremtidige PAS-tiltag?

Lene Kamm: Hvis tabuiseringen var mindre og åbenheden større, så ville det blive mere acceptabelt at sige, at adoption både er fantastisk og utroligt og den største lykke OG på samme tid rigtigt svært og komplekst og udfordrende. Og set i det lys synes jeg, at PAS-tilbuddet ikke blot skulle være et tilbud, sådan som det er nu, men være en del af hele adoptionsforløbet, således at familierne pr. automatik blev kontaktet lige efter hjemkomst. Det skal være lige så naturligt, som

når sundhedsplejersken kommer på besøg. Derudover kunne jeg godt tænke mig, at der blev kigget mere på godkendelsesproceduren, altså kriterierne, ligesom det ville være fantastisk, hvis vi kunne tilbyde et kursus til forældrene, lige før de skulle rejse afsted efter deres barn.

Susanne Høeg: Det ville være så givtigt, hvis adoptivfamilien løbende havde mulighed for at vende nogle ting med en adoptionskyndig person. Mange gange kan forældre måske tænke, at det går vel meget godt, men når de så får vendt nogle detaljer med en PAS-rådgiver, kan de godt se, at barnets adfærd kan forstås på en anden måde, og at det kræver en række redskaber at støtte op om på rigtig vis. Her kan det være fint at snakke med en fagperson, der kan trække diskussionen væk fra de meget stærke følelser og ud i et rum, hvor den ikke bliver så farlig.

Der er et stort behov for, at PAS-rådgivningen bliver gjort permanent, og for at den varer livet igennem, måske med en lille egenbetaling på længere sigt.

IHS: Afslutningsvis kan vi konkludere, at tingene skal komme naturligt, barnet skal have ro, det skal kende sin historie, og forældrene skal kunne rumme historien, som den er. Men det er vel også vigtigt, at vi ikke går ind og bliver dogmatiske og hævder, at der er én bestemt måde, der fungerer bedst?

Susanne Høeg: Ja, det er meget vigtigt, for alle adoptivfamilier er forskellige. Børnenes baggrundshistorier er meget forskellige, og forældrenes historier er meget forskellige. Derfor er der ikke én rigtig måde at gøre eller være på ... det er vigtigt, at vi ikke danner nye overskrifter, som står som endegyldige løsninger, men at vi samtidigt siger, at vi er sårbare familier, fordi vores børn kan være sårbare. Og så er vi tilbage ved den lille myre. ■

FOTO ILLUSTRERER IKKE ARTIKEL

Født i Etiopien for snart 6 år siden ... og klar til at riste pølser.

FOTO ILLUSTRERER IKKE ARTIKEL

David på godt 2 år sammen med sin kusine Ellen, 5 år. David er født i Vietnam.

FOTO ILLUSTRERER IKKE ARTIKEL

Det kiiller ... Vincent på 5½ år leger med sin lillesøster Veronica på 3 år. De er begge født i Bolivia.

FOTO ILLUSTRERER IKKE ARTIKEL

Anders på 13 og Sofie på 9 (født i Colombia) leger på klatrevæg i Svendborg.

HUSK!
BETALING AF
MEDLEMSKONTINGENT
INDBETALINGSKORT
BLEV UDSENDT
I JULI MÅNED

Den nænsomme overdragelse – om at få barnets liv til at hænge sammen

Af Inger Thormann

Som psykolog på Skodsborg Observations- og behandlingshjem har jeg været med til at modtage mange børn. Børnene er mellem 0 og 6 år gamle, og de er alle omsorgssvigtede og kommer fra vanskelige familieforhold.

Over en periode på mange år er vores interesse for, *hvordan* børnene anbringes, blevet større og større sideløbende med, at vi tydeligt ser, hvordan kvaliteten af selve anbringelsen får betydning for barnets trivsel, såvel som for vores samarbejde med forældre og pårørende.

Nogle anbringelser sker akut. Det kan være et barn, der er fundet under omstændigheder, der kræver øjeblikkelig indgriben. En medarbejder fra de sociale myndigheder kommer og afleverer barnet, og vi har en kort samtale med vedkommende, der indeholder de helt aktuelle oplysninger om barnet. Herefter er det vores opgave at *møde* det lille menneske, og alle vores samlede erfaringer sættes i spil for at løse en sådan opgave så godt som overhovedet muligt.

Børneperspektivet skal afspejles i vore handlinger. Vore egne følelser må i baggrunden, mens *det vi ved* skal kunne genkendes i *det vi gør*. Vores viden er omfattende. Mange af Skodsborgs medarbejdere har som jeg været ansat på institutionen i mange år, og vi har sammen udviklet os på en måde, der gør os bedre i stand til at møde det nye barn bedst tænkeligt. At have *børneperspektivet* for øje betyder, at vi indlever os i barnets situation, sætter os i barnets sted og møder barnet på den måde, vi helst selv vil mødes, når vi befinder os i en sårbar situation og møder nye mennesker.

Den *ikke-akutte* anbringelse foregår over kortere eller længere tid. Barnet besøger Skodsborg og tager hjem igen. Barnet pakker sine ejendele, legetøj og tøj og fotografier. Derefter lægger det sammen med mor tingene i skab eller kommode, og langsomt flytter det ind støttet af sit netværk.

Anbringelse er altid forbundet med tab

I 1995 skrev vi bogen: „Hånden på hjertet. Omsorg for det lille barn i krise.“ Kapitel 4 hedder: „Anbringelse set med barnets øjne“. Her indleder vi med at konstatere, at *anbringelse altid er forbundet med tab, og at den, som mister, sørger*. Vi erkender, at alle, der skal hjælpe børn med at ændre opholdsted, med at skifte omsorgsgivere, skal vide, at barnet mister noget af værdi, uanset hvor gode vi er til at give omsorg. Barnet havde et liv, inden det kom til Skodsborg. Barnet havde omsorgsgivere, som det holdt af, og som det var afhængigt af og måske forbundet med af følelsesmæssige bånd. Uanset hvor mangelfuld omsorgen måtte have været, mister barnet noget af værdi.

I erkendelsen heraf må vi hjælpere være ydmyge og respektfulde i vores tilnærmelse til barnet. Vi kender ikke barnet, og barnet kender ikke os. Og det varer længe, inden vi kender hinanden.

Overgangsobjekter

I 1998 udgav vi bogen: „Den nænsomme anbringelse“, hvor vi igen sætter fokus på, hvor afgørende det kan være for et barn,

at anbringelsen sker nænsomt. Det nyfødte barn er parat til at kommunikere med alle sine sanser, og lugtesansen er den tidligst udviklede sans. Berøring kan selv for et lille barn opleves som grænseoverskridende, og derfor spiller vores viden om barnets sansmæssige ressourcer en stor rolle, når vi modtager et barn.

En af vores grundlæggende regler er, at nye børn ikke skal i bad. Tidligere var det meget almindeligt, at barnet kom i bad, straks det kom i professionelle hænder. I dag vil vi opfatte en sådan handling som et overgreb

„Hvad tænker vi hver især om at blive klædt nøgen kort efter at være ankommet til et fremmed sted med fremmede mennesker?“

rettet mod et andet menneske i en sårbar situation. Med bad følger nøgenhed. Hvad tænker vi hver især om at blive klædt nøgen kort efter at være ankommet til et fremmed sted med fremmede mennesker?

Med bad og nyt tøj mister barnet sin egen lugt, lugten af det kendte, af mor eller anden omsorgsgiver, af livet som det var før anbringelsen. Kommer barnet uden ejendele, er kropslugten og tøjet det eneste, det har. Tager vi det, har barnet intet, der vil kunne støtte det i oplevelsen af kontinuitet i livet.

Endelig vil barnet måske forstå det som følgende budskab: det, du kom fra, var ikke godt, og du er ikke blevet passet ordentligt. Men barnet har ikke brug for en sådan foragt for dets liv før anbringelsen.

I den praksis, vi udøver på Skodsborg, indgår – ud over at barnet ikke skal i bad som det første – den rutine, at barnet beholder sit eget tøj. Er det snavset, kan det blive vasket om natten, mens barnet sover. En beklædningsdel bliver altid skånet for vask, ofte en lille bluse eller undertrøje, som barnet har i sin seng som støtte i den første svære tid på Skodsborg. Vi kalder denne beklædningsdel for et *overgangsobjekt*, altså en ting der hjælper barnet i den svære overgang mellem to miljøer.

At fortælle historien

Ordene til barnet er vigtige. Den voksne præsenterer sig for barnet og fortæller, at

BAGGRUND

I 1994 udgav den franske børnepsykiater Caroline Eliacheff bogen „Krop og skrig“, hvor hun fortalte om, hvorledes hun arbejdede med helt små børn, ofte spædbørn ned til 2 måneder gamle, og deres historie: Lige så stille fortalte franskmanden det lille barn om dets historie ud fra den overbevisning, at hvis man ikke får italesat, bevidstgjort og frigivet sine tidligere, ofte meget svære oplevelser, kan smerten ikke lindres, og al energi suges ud af børnene.

Få år efter rejste psykologen Inger Thormann, der er ansat på Skodsborg Observations- og behandlingshjem, ned til Paris for at studere metoden, og hun har siden introduceret den i en dansk sammenhæng som det, der nu er blevet kendt som 'Skodsborg-metoden'. Det har siden dannet skole for spædbarnsterapi, som udøves af stadigt flere herhjemme.

Redaktionen har bedt Inger Thormann skrive en lille artikel om overdragelsen, dvs. når barnet skifter miljø og omsorgsgivere. En situation, som alle adoptivforældre (og adoptionsbureauer) på et eller andet tidspunkt stifter bekendtskab med.

det nu er kommet til Skodsborg, som er et sted, hvor der også bor andre børn, at vi ved, at barnet vil savne de mennesker, som det holder af, og at vi vil gøre alt, hvad vi kan, for at hjælpe det. Vi vil også gøre, hvad vi kan for at få dets mor, far eller andre til at komme og besøge barnet, ligesom vi vil gøre, hvad vi kan for at få dets tøj og legetøj til institutionen samt billeder af forældrene. Ved en akut anbringelse bliver alt dette særlig vigtigt.

Vores praksis har til hensigt at sikre, at vi voksne forbliver i vores faglige verden, i vores faglige referenceramme, holder børneperspektivet i centrum og nedtøner vore følelsesmæssige behov for at føle os som gode mennesker, der får små børns smerte til at høre op. Så enkel er barnets verden nemlig ikke, og idet vi ønsker, at barnet skal komme i overbevisende udvikling og trivsel, bestræber vi os på at få barnets liv til at hænge sammen. Hele livet. Barnets liv begyndte jo ikke på dørrinet til Skodsborg.

Udslusning til en familie

Når børn forlader Skodsborg, kan vi almindeligvis lave en plan for barnets overdragelse/udslusning til en plejefamilie på barnets præmisser. Vi er nemlig dem, der kender barnet bedst og derfor ved, hvad der vil være bedst for det pågældende barn. Har barnet knyttet følelsesmæssige bånd til sin primære omsorgsgiver, tager udslusningen ca. en måned,

og der er tale om samvær mellem eksempelvis plejemor og barnet hver anden dag. Formålet med udslusningen er, at barnet skal forstå, hvad det er, der sker, og langsomt lære sin plejemor at kende. På et tidspunkt 'vælger' barnet sin plejemor og viser os, at det har forstået og accepteret overdragelsen.

„Vi erkender, at alle, der skal hjælpe børn med at ændre opholdsted, med at skifte omsorgsgivere, skal vide, at barnet mister noget af værdi, uanset hvor gode vi er til at give omsorg.“

Mine mange erfaringer fra arbejdet med små børn på Skodsborg gør, at jeg er fortrolig med området: at blive anbragt og at blive adskilt fra sine kære. Dette gælder også, når et barn skal bortadopteret. Skodsborg modtager danske spædbørn til anonym bortadoption. Når et forældrepar kommer til Skodsborg og skal møde deres ca. 4 måneder gamle barn for første gang, hjælper vi dem med at møde barnet på barnets præmisser. Langsomt. Forældrene flytter ind i vores anneks og bliver boende i ca. 3 døgn. Langsomt overtager de pasningen af barnet med primærpædagogen på sidelinien. Vi bruger alt, hvad vi har lært om nænsomhed med nøgenhed og kropskontakt, brugen af overgangsobjekter og 'ordene' til barnet.

Jeg ved kun lidt om adoption af udenlandske børn og om de omstændigheder,

der er forbundet med det. Men jeg ved, at overleveringen ofte foregår hurtigt, på få timer for eksempel. Måske kan det praktiseres, at adoptivforældrene besøger barnet nogle gange og er sammen med barnet en times tid hver gang inden selve afhentningen. Barnet vil herved blive forberedt på det, der skal ske og kunne genkende sine forældre fra gang til gang. Selv en kort 'udslusning' vil kunne forebygge en krisereaktion hos barnet. Måske kan man som forældre overveje de muligheder, der er nævnt ovenfor som støtte for barnet, som f.eks. at lade barnet beholde sit tøj, sin lugt og sin historie, netop fordi barnets liv ikke begyndte ved afleveringen. ■

*Inger Thormann og Charlotte Guldborg: „Hånden på hjertet. Omsorg for det lille barn i krise.“ (1995)
Bogen er udsolgt fra forlaget, kan lånes på biblioteket.*

*Inger Thormann og Charlotte Guldborg: „Den nænsomme anbringelse“ (1998)
Bogen er udsolgt fra forlaget, kan lånes på biblioteket. Bogen planlægges at udkomme i ny udgave, når Barnets Reform foreligger.*

Inger Thormann og Charlotte Guldborg: „Med hjerte og forstand. De tidlige anbringelser.“ (2003)

Alle bøger er udgivet på Hans Reitzels Forlag.

Hvem skal have ADOPTIONSPRISEN 2009?

Adoptionsprisen gives som påskønnelse af en ekstraordinær indsats inden for adoptionsområdet. Det kan være en indsats inden for f.eks. politik, forskning, oplysning eller andet. Det afgørende er, at der skal være tale om en indsats, der har gjort en positiv forskel for adopterede eller vil kunne komme til at gøre det på længere sigt.

Har du et forslag til hvem, der skal have Adoptionsprisen i 2009?

Prismodtageren kan være en person, en gruppe eller en organisation.

Selve prisen, der består af en kunstgenstand, vil blive overrakt i forbindelse med Adoption & Samfunds lands-

generalforsamling i november 2009. Adoption & Samfund betaler prismodtagerens udgifter til rejse og eventuelt ophold i forbindelse med modtagelse af prisen.

Adoptionsprisen blev i 2007 uddelt for første gang og gik til læge Grete Teilmann for hendes banebrydende arbejde med tidlig pubertet hos adoptivbørn. I 2008 fik psykolog Lars von der Lieth adoptionsprisen for sit livslange arbejde med forskning, formidling og rådgivning inden for adoptionsområdet.

Hvis du har et forslag til, hvem der skal have Adoptionsprisen i 2009, bedes du sende forslaget sammen med en kort motivation til adoptionsprisen@adoption.dk senest den 1. oktober 2009.

Indkaldelse til generalforsamling i Landsforeningen Adoption & Samfund

Lørdag den 14. november 2009 kl. 13:00, på TRINITY, Gl. Færgevej 30, Snoghøj, 7000 Fredericia

Foreløbig dagsorden for generalforsamlingen

1. Valg af dirigent
2. Godkendelse af dagsorden
3. Bestyrelsens beretning
4. Regnskab for 2008/09 – forelæggelse og godkendelse
5. Indkomne forslag:
 - a. Godkendelse af interessegrupper
6. Arbejdsprogram for det kommende år
7. Orientering om budget for igangværende år samt
 - fastlæggelse af kontingent for kommende år
 - fastlæggelse af abonnementspris for bladet „Adoption & Samfund“ for det kommende år
 - fastlæggelse af lokalforeningers og interessegruppers andel af det samlede kontingent
8. Valg til hovedbestyrelse
9. Valg af suppleanter til hovedbestyrelse
10. Valg af revisor samt revisorsuppleant
11. Eventuelt

Regnskab og budget sendes til lokalforeningerne ultimo september, herunder forslag til medlemskontingent for det kommende år samt abonnementspris for bladet for det kommende år og forslag til lokalforeningernes og interessegruppernes andel af det samlede kontingent.

Forslag, der ønskes behandlet, skal være formanden skriftlig i hænde senest den 24. oktober. Hvis der sker ændringer i dagsordenen, sendes den endelige dagsorden til lokalforeningerne senest 1. november.

HOVEDBESTYRELSEN

LF Midt-og Vestsjælland inviterer til TEMA-AFTEN med emnet:

ET ADOPTIVBARN I FAMILIEN

Temaaftenen henvender sig primært til nye og kommende bedsteforældre eller pårørende til adoptivfamilier, men også kommende adoptivforældre o.a. interesserede er meget velkomne til at deltage i temaaftenen, der afholdes

*Tirsdag, den 3. november 2009 kl. 19:00 – ca. 21:30
i Læsesalen på Holbæk Bibliotek, Nygade 9-13,
4300 Holbæk*

Her kan man som pårørende blive klogere på, hvad der er i spil, når et adoptivbarn kommer ind i familien, og ikke mindst hvilke udfordringer den nybagte adoptivfamilie står med.

En mormor fortæller om sine erfaringer med sine adopterede børnebørn, og om hvordan den første tid var på både godt og ondt. Hun giver nogle gode råd til, hvad man kan yde af hjælp til en nybagt adoptivfamilie.

Hun vil også komme ind på, hvor hårdt det var i den første tid, hvor de nybagte forældre af hensyn til børnenes ve og vel måtte isolere sig. Endelig beretter hun om det dejlige forhold, hun og morfaderen har til deres børnebørn i dag – 7 år efter! De er alle en meget stor del af hinandens liv!

Psykiater og adoptionsrådgiver Karen Fabricius Hansen holder oplæg og svarer på spørgsmål.

Der vil være meget information at hente for kommende og nybagte adoptivfamilier og deres pårørende. Karen Fabricius Hansen vil bl.a. fortælle om, hvordan man som nærmeste pårørende kan hjælpe den nybagte adoptivfamilie, og hvad man som pårørende skal være opmærksom på.

Vi får indblik og indsigt i, hvilken opgave de nybagte adoptivforældre står med. Bedsteforældre har jo alle været forældre og ved, hvad børn har brug for, men hvad betyder det så, når det nye barn i familie ikke har fået det, det havde brug for fra livets start? Hvad kan man som bedsteforældre gøre, og hvordan bevarer man de varme hænder og det varme hjerte – også hvis den nybagte familie har brug for at isolere sig? Bedsteforældre skal ifølge Karen Fabricius Hansen lytte til deres børn og spørge ind, og så skal de have respekt for det, som deres børn gerne vil have dem til. Hvordan man griber det an, vil den erfarne adoptionsrådgiver og underviser give nogle bud på.

Tilmelding skal ske via indbetaling af kr. 75,- pr. deltager senest den 9. oktober 2009 til foreningens konto reg. 0539 kto.nr. 1020236. HUSK at angive NAVN & TELEFONNUMMER ved indbetaling.

Betalingen dækker entre samt kaffe, the og kage.

Tilmeldingen er bindende, og pengene refunderes derfor ikke ved evt. afbud.

Har du købt et barn med læbe-ganespalte ?

Følgende artikel blev i juli 2009 bragt i LLG-bladet (Landsforeningen Læbe-Ganespaltes medlemsblad) som svar på nogle bemærkninger i en leder i LLG-bladet i april 2009. Denne leder havde udløst flere medlemshenvendelser til Adoption & Samfunds hovedbestyrelse.

Af Paul K. Jeppesen

1. næstformand i Adoption & Samfund

For et par år siden traf jeg en afgørende beslutning. Min dejlige, men lidt for værksteds-glade Renault måtte skiftes ud. Jeg sonderede nybilmarkedet og fandt en Honda, der passede mit behov. Tog en rundtur til forhandlerne for at få den bedste byttepris og bestilte så den nye. En populær model med lidt ventetid.

Forhandlerens gæt på ventetiden var desværre alt for optimistisk. Jeg ringede og ringede, der var aldrig nyt. En dag ringede forhandleren selv og tilbød et alternativ.

Et yngre par havde anskaffet en tilsvarende bil et par måneder forinden, men de havde ikke ressourcerne til at betale. Bilen havde kørt et par tusinde km., men var helt i orden. Og den kunne leveres hurtigt, endda lidt billigere.

Efter en dags overvejelse og et kig på bilen slog jeg til. Jeg har aldrig fortrudt.

Kinesiske LG-børn – en handelsvare?

Hvad i alverden laver den historie i LLG-bladet? Jo, i april-nummerets leder skrev formand Flemming Grothen om kinesiske LG-børn som en form for handelsvare til danske adoptanter. En handelsform, som LLG efter formandens opfattelse enten skal acceptere stiltiende eller måske endda modarbejde.

For snart 11 år siden blev jeg far til en dejlig dreng fra Kina. Født med stor læbe-gumme-ganespalte. Storesøster var hentet et par år forinden. Jeg selv har de seneste 14 år arbejdet aktivt for at fremme forståelsen for adoption og adoptivbørns vilkår og er i dag næstformand i Adoption & Samfund. Desuden er jeg mangeårigt medlem af LLG efter god rådgivning, inden min søn kom til landet.

Minsøns handicap var utvivlsomt et stort chok for hans kinesiske mor. Om han nogensinde har set sin far, vides ikke. For som stort set alle andre kinesiske adoptivbørn er han hittebarn. Fundet som en klynkende tøjbylt på en markedsplads i storbyen, kun med en anonym bøn på en seddel tæt ved kroppen – *Hjælp mit barn!*

I Danmark står der en specialuddannet sundhedsplejerske i døren inden for 24 timer, når et læbe-ganespaltebarn fødes. Den kinesiske mor fik ingen hjælp og måtte træffe sin ulykkelige beslutning. Men hun gjorde, hvad hun kunne, for at opfylde den regel, der i adoption står over alt andet: *Til barnets bedste.*

Ingen gav hende penge for drengen. Det gode menneske, der fandt ham og afleverede ham på politistationen, fik måske ikke engang tak. De offentligt ansatte læger, der nødtørftigt lukkede læben, fik sammen med sygeplejerskerne og børnehjemspersonalet deres beskedne løn.

I Danmark køber vi ikke børn

Vi har som alle andre adoptivforældre betalt de omkostninger, der har været ved adoptionen. Børnehjemets udgifter til barnets ophold, den statsautoriserede og absolut ikke profitgivende danske adoptionsformidlende organisations udgifter, lidt stempelafgifter både i Danmark og i Kina og så vore mere personlige udgifter til rejse, ophold etc.

Det kostede den første ejer titusinder af kroner at tilbagesælge en næsten ny bil til forhandleren, der så solgte den videre med en større fortjeneste end på nyvognssalg. Alligevel var jeg den glade køber. Men det var bare en bil!

Madonna betaler millioner til børnehjem i Malawi. *I Danmark køber vi ikke børn!*

Både i Kina og i Danmark er der meget streng statskontrol med adoptionerne. Adoption & Samfund bakker op om den strenge kontrol. Vi ønsker at hjælpe børnene, ja, men det skal gå ærligt til!

En hovedregel i international adoption er, at børnene først skal søges placeret i nærtstående familie, derefter ved indenlandsk fremmedadoption, og, som sidste mulighed, udenlands.

Afsøge andre muligheder, til børnenes bedste

Kina har i mere end 10 år været en succes-historie i international adoption. Nationale adoptioner har af mange grunde været få, så titusinder af hittebørn har fundet nye

familier i udlandet. Heldigvis for Kina – og uheldigt for danske ansøgere – har ansøger-tallene de seneste år langt oversteget antallet af børn til formidling. Det har medført en meget lang ventetid.

Danske familier er kræsne. Det perfekte barn står øverst på ønskelisten hos de fleste. Heldigvis er der også mange, der finder ressourcerne til at gøre en ekstra indsats for børn med særlige behov.

At danske adoptionsansøgere under den lange ventetid afsøger andre muligheder end det første valg er vel kun menneskeligt. Når den afsøgning oven i købet resulterer i en ærlig erkendelse af, at man føler sig klar til at hjælpe et af de børn, der har de største behov, er der ingen grund til at beklukke motiverne.

Selvfølgelig er gevinsten tydelig på begge sider. Ansøgerne springer frem i køen og barnet får den hurtige hjælp fra vore dygtige læger og den familie, det aldrig ville kunne få i Kina.

Det skal LLG hverken anerkende stiltiende eller ligefrem modarbejde. Det har intet med handel at gøre, men er alene **til barnets bedste**. Så vi opfordrer i stedet LLG til højtråbende anerkendelse.

I Adoption & Samfund lægger vi mange ressourcer i arbejdet for at fremme adoptivbørnenes vilkår. Vi har ved konstruktivt arbejde skabt mange resultater og indgår i dag som en naturlig samarbejdspartner for politikere, myndigheder m.v., når nyelove og foranstaltninger skal udformes og sættes i værk. Læs mere herom på www.adoption.dk. Vi glæder os til et fremtidigt samarbejde med LLG, hvor vi har fælles interesser. Til børnenes bedste. ■

PS: Grundet ændrede behov er min Honda nu sat til salg. Min pragtfulde søn på 11 år skal snart igennem sin 7. operation. Han er en uvurderlig glæde resten af livet.

PPS: LLGs formand har efterfølgende beklaget de uheldige ordvalg i sin leder. LLG er i forhold til Adoption & Samfund en noget mindre forening, men foreningen gør generelt et godt arbejde og kan derfor anbefales til de familier, der måtte overveje adoption af et LG-barn.

Lad os beholde PAS-ordningen, så vi kan få den nødvendige

HJÆLP!

– tanker om adoptivfamiliers store behov for rådgivning og sparring

Af Christel Tajo-Hjenner

Allerede mens vi var i Thailand, kunne jeg mærke, at noget ikke var helt, som det burde være med mig selv. Jeg kunne ikke rigtigt sove og følte heller ikke rigtigt, jeg kunne vågne, jeg var konstant træt, og jeg, der normalt er handlekraftig og vant til at planlægge, følte mig nærmest som en slatten grøntsag.

Alle ved, at det tager tid og grundig forberedelse samt en del papirarbejde at blive godkendt til adoption, at der foretages en yderst grundig undersøgelse, hvor der spørges ind til ting, som kan være meget private. Dette havde min mand og jeg ingen problemer med, og vi var åbne og ærlige hele vejen igennem. Vi syntes også, at de adoptionsforberedende kurser var gode, og det var spændende at mødes med andre, som også skulle adoptere. Vi gjorde, som alle andre sikkert også har gjort, læste og så alt, hvad vi kunne få fat i om adoption og talte med så mange som muligt, som havde erfaringer.

Vi tænkte, at når godkendelsesproceduren er så grundig, så må der jo også være en lige så stor opfølgning, når man kommer hjem. Men her tog vi grundigt fejl.

I november 2005 kom vi hjem med to brødre på fem og seks år fra Thailand. Drengene var rimelig velfungerende, selv om lillebror havde en del uro og mentalt ofte var mere som en tre-årig end som en dreng på fem år, mens storebror kunne være lidt afvisende.

Allerede mens vi var i Thailand, kunne jeg mærke, at noget ikke var helt, som det burde være med mig selv. Jeg kunne ikke rigtigt sove og følte heller ikke rigtigt, jeg kunne vågne, jeg var konstant træt, og jeg, der normalt er handlekraftig og vant til at

planlægge, følte mig nærmest som en slatten grøntsag. Jeg syntes, vores børn var søde, men hvordan var de egentlig havnet hos os? Helt konkret kan jeg huske, at da vi forlod børnehjemmet og sad i taxaen med hvert sit barn på skødet, tænkte jeg på, om vi dog ikke kunne skrue tiden tilbage. Det var meget overvældende, men ikke på den glædelige måde, og det var jeg dybt ulykkelig over. Det hele føltes fuldkommen uoverskueligt, og det var bestemt ikke drengenes skyld, for de var – og er – rigtigt søde og skønne, men jeg havde det ikke godt, og det var jeg frygtelig ked af. Jeg burde jo være superlykkelig, være kæmpestolt over, at vi havde fået to skønne, smukke drenge – hvorfor følte jeg mig så utilstrækkelig?

En svær start

Jeg troede, at jeg efter hjemkomst ville falde til ro og få styr på mig selv igen. Dette skete ikke, og jeg blev blot mere og mere ulykkelig. Hvis vi havde fået to små drenge, ville vi have fået tildelt en sundhedsplejerske, som måske ville have opdaget, hvordan jeg havde det, men når man adopterer større børn, er der ingen hjælp at hente. Jeg kontaktede vores egen læge for at få drengene tjekket, og de havde det fint, men min læge, som jeg nærmest aldrig havde besøgt, da jeg sjældent er syg, kunne godt se, at det ikke var rigtig fat med mig. Jeg valgte selv at kontakte en psykolog, som sagde, at jeg ikke havde en depression, som jeg frygtede, men var meget, meget stresset – det var før, det blev 'moderne'. Følelsen af kun at have fri, hvis jeg var væk hjemmefra, var meget påtrængende. Jeg havde svært ved, at mit liv var helt ændret, og at der aldrig var et øjebliks ro. Jeg har aldrig haft en baby, men jeg kan forestille mig, at der er nogle rolige øjeblikke, mens barnet sover, men sådan er det ikke, når man har større børn, så er man på, fra de står op til de går i seng. Der er ikke et øjeblik, hvor man kan tænke én sammenhængende tanke, og det stressede mig.

Jeg har ofte nydt at være alene uden at føle mig ensom, men nu stod jeg og følte mig dybt ensom uden nogensinde at være alene. Og hvordan flygter man fra den stress, der er i ens eget hjem? Og hvordan får man hjælp? I 2005 var der ikke meget hjælp at hente for os, specielt ikke da det ene sted, jeg henvendte mig, fortalte mig, at vi greb det helt forkert an: De så kun på vores børn som helt små, men glemte at de faktisk var store og med de behov, store børn har.

Utilstrækkelig

Når man adopterer fra Thailand, skal man inden for det første halve år have tre hjemmesøg af sagsbehandleren. Derudover er adoptionen ikke endelig godkendt, før Thailand har modtaget tre rapporter og afsluttet sagen. Dette kan uden problemer vare op til to år. De to ovenstående faktorer har naturligvis stor betydning for, hvad man 'tør' fortælle sin sagsbehandler, da alting jo nedfældes i rapporterne, og hvad nu hvis man fra Thailands side besluttede, at vi ikke var egnede som forældre til vores drenge, fordi jeg havde det så dårligt? Det er en frygtelig situation at stå i, for hvis man ikke taler om, hvor dårligt man har det, kan man umuligt få det bedre, og samtidig er det ufatteligt sårbart at føle sig utilstrækkelig og tale om det. Hvem har lyst til offentligt at erkende, at de føler sig som en dårlig forælder?

Hvorfor kunne vi ikke få hjælp nogen steder fra? Da vi var på et kort besøg hos vores adoptionsbureau, og jeg nævnte, at jeg ikke havde det særlig godt, blev jeg svaret med stor forbavselse, at det havde de aldrig hørt om før. Og jeg tror bestemt ikke, de talte usandt, for hvem tør melde til de mennesker, som sidder med ens sag, at man ikke føler sig tilstrækkelig som forælder? At jeg så efterfølgende har fundet ud af, at vi desværre nærmest er i hobetal, er en anden historie. At det er rigtig svært, når forventninger ikke holder stik med fakta og virkelighed, og at

det er der, den kokser for mange af os, som er vant til at planlægge og styre vores egen hverdag.

Hvad er normal børneadfærd?

Hvorfor var der ingen sundhedsplejerske eller lignende til os med større børn? Er adoptivbørn mindre vigtige end bio-børn? Hvorfor skulle vi tjekkes så grundigt forinden og bagefter stå med følelsen af at blive sluppet på dybt vand? Ofte havde jeg fornemmelsen af at stå med en splinterny brandbil med fuldt opladte batterier, en fjernbetjening, jeg ikke vidste hvordan jeg skulle betjene, og manualen? – ja, den var altså ikke lige med i pakken.

Hvis PAS-ordningen havde eksisteret, havde jeg grebet den med kyshånd. Den trådte først i kraft et års tid efter, vi kom hjem, men så meldte vi os til og har gjort god brug af den. Hvad er 'normal' børneadfærd, og hvad er adoptionsrelateret? Hvordan skulle jeg komme overens med ikke at have fået moderglæden forærende, men at måtte kæmpe for at få den? Det har efterfølgende været rart at få konkrete løsninger på konkrete opgaver samt at få en forståelse for, at følelser kan tage tid at udvikle. Jeg fortryder intet i dag, men det gjorde jeg i starten, og det er jeg naturligvis ked af, men jeg har måttet lære at acceptere, at sådan var det dengang. Havde jeg haft en mødregruppe, sundhedsplejerske eller lignende, kunne jeg måske have fået at vide, at mange af de følelser og frustrationer, jeg sad med, slet ikke var unormale, når man er stresset og presset til det yderste. Men hvor finder man adoptiv-mødregrupper for store børn?

Spørgsmål på spørgsmål

Da jeg kom tilbage på arbejde og tilfældigt talte med to-sprogskonsulenten, som jeg har haft kontakt med i forbindelse med flygtningebørn, spurgte hun mig, om hvorfor jeg dog ikke havde kontaktet hende. Jeg kunne blot svare, at jeg ikke engang vidste, at jeg måtte gøre brug af hende i forbindelse med adoptivbørn! Da jeg ringede til pladshenvisningen for at få børnehavesteder, nævnte de på intet tidspunkt, at der i vores kommune findes en integrationsbørnehave for to-sprogede og flygtningebørn, som ville have været super til vores børn, da de skulle lære dansk i en fart! Det var to-sprogskonsulenten, der fortalte mig det! Og desværre var vores børn på det tidspunkt startet i en børnehave, som slet ikke var gearret til store adoptivbørn, men tør man flytte dem, når de skal starte i skole forholdsvis kort tid efterfølgende? Skal man lade dem få endnu et skift ... ? Spørgsmål, spørgsmål og spørgsmål – uden mulighed for svar! Alle disse spørgsmål kunne jeg måske have fået svar på hos PAS?!

Hjælp og vejledning

Kunne det tænkes, at adoptionsbureauerne udarbejder en liste, hvor man kan henvende sig, når man kommer hjem – også med store børn? Hvorfor skal vi selv finde ud af det hele, når vi står her med de 'nye brandbiler' og ikke ved i hvilken retning, de skal køre? Det må være muligt, at de på deres hjemmesider kan oprette links til hjælp og vejledning, når man kommer hjem, f.eks. til

to-sprogskonsulenter i relevante kommuner, integrationsbørnehaver, PAS, hvordan man søger statsborgerskab, får registreret sit barn, finder (adoptions)sundhedsplejerske, adoptivmødregrupper, landegrupper og generelt bare at få sig et netværk.

Mit store håb for nuværende og kommende adoptanter er, at man vælger at prioritere og bibeholde PAS-ordningen. At de formidlende bureauer gør en ære ud af at holde opfølgende samtaler med deres klienter og ret beset gør et stykke arbejde for at hjælpe efterfølgende. De skal lære reelt at spørge ind til, hvordan det går, for jeg tror, langt de fleste adoptanter sidder og ryster lidt i bukserne for bureauerne, sagsbehandlere m.fl., for hvad nu hvis vi erkender over for dem, at det ikke går så godt, er der så en risiko for, at vi ikke får lov til at beholde vores barn/børn? Og hvad nu hvis vi ønsker at adoptere senere, vil det så blive brugt imod os, at vi ikke syntes, det bare kørte højt og flot afsted i starten? Gør det mig til en dårlig mor? Heldigvis havde vi en klog sagsbehandler, som sagde: selv om man er blevet godkendt til at være forældre, kan det godt tage lang tid at lære at blive det!

Jeg har lært det, men det havde taget længere tid uden Lene Kamms hjælp gennem PAS-samtalerne. Samtaler hvor hun støttede mig i, at det, jeg gjorde, var rigtigt, at jeg skulle følge min intuition og stole på mig selv, som jeg altid tidligere har gjort. At jeg ikke bare var en tilfældig kvinde i mine børns liv, at jeg var kvinden i deres liv, for jeg er deres mor! Bare ærgerligt, at PAS ikke var der, dengang vi kom hjem! ■

Af Marianne Krogh Jensen

Lars Rasborg:
Miljøterapi med børn og unge,
Akademisk Forlag, 2005

Det kan være forbundet med stor smerte for adoptivforældre at komme hjem med deres længe ventede barn og så opleve, at barnet ikke ønsker at tage imod den kærlighed, de ønsker at give. At barnet – enten fra starten eller nogle år senere, hvor det har fået sprog og bevidsthed – afviser forældrene, får store raserianfald, modsætter sig alt, slår og bider, er vred og deprimeret og i det hele taget følelsesmæssigt meget ustabil.

De fleste forældre ved godt, at deres barn kan have haft en omsorgssvigtet tilværelse i det land, hvori de er født. De ved også, at det er en traumatisk oplevelse pludselig at skifte omsorgspersoner, fysiske rammer, land og verdensdel med alle de kendte dufte og lugte. Men når barnet endelig er hjemme, er motivationen, lysten og kærligheden ofte så stor hos forældrene, at 'nu vil barnet få det godt'. Nu er det hele over-

stået, og et nyt liv med kærlighed og omsorg kan begynde.

Men sådan er det desværre ikke altid, for nogle børn kan have svært ved at modtage den kærlighed og omsorg.

Den voksne som fjende

Psykologen Lars Rasborgs bog „Miljøterapi med børn og unge“ handler om dette. Ikke om adoptivbarnet som sådan, men om det omsorgssvigtede barn, der efterfølgende har så svært ved at tage imod omsorg. Det er en bog, der er skrevet for terapeuter og pædagogisk personale på behandlingshjem, for plejeforældre og lign., men den kunne lige så godt have været for adoptivforældre, der ikke kan forstå deres barns reaktioner. Og som selv ønsker at ændre en række grundlæggende ting i deres relationer til barnet.

Som sit første ærinde sætter Rasborg sig for at beskrive det verdensbillede og menneskesyn, et omsorgssvigtet barn kan have udviklet, for heri ligger nøglen til at agere hensigtsmæssigt: Via den vedvarende omsorgssvigt kan barnet nemlig have udviklet en formodning om, at den voksne altid vil være en fjende, og selve formodningen er med til at vedligeholde en adfærd, der hand-

ler om kamp og overtilpasning. Inden for psykologien er det kendt som en 'indre arbejdsmodel', eller man kunne også beskrive det som et par briller, barnet altid har på, når det ser ud på verden. Som det ikke ved, det har på. Og som det ikke kan tage af. I de første mange år i hvert fald.

Det er her, det bliver så svært for adoptivforældrene, for det virker meget håbløst, at barnet fortsætter sin destruktive adfærd, når nu det er kommet i en omsorgsfuld familie. Som forældre kan man føle sig afmægtig, sorgfuld, skuffet og endda meget irriteret, hvorved man blot bliver en del af kampen. Utilsigtet kommer man til at hjælpe barnet med at sætte brillerne endnu bedre fast, for afmagt og irritation bekræfter blot barnet i, at verden virkelig er fjendtlig.

Hvad gør man så? Når nu man ikke bare kan viske tavlen ren og starte 'på en frisk'.

Spejling

Det nytter ikke noget at være pædagogisk, argumenterer Rasborg: „Det normalt udviklede barn vokser af kritik; grundlæggende set føler barnet sig holdt af, og det føler sine færdigheder værdsat, og derfor har det styrke til at lære noget nyt og bedre. Det omsorgssvigtede barn opfatter deri-

mod pædagogik som en negativ kritik, givet af fjendtlige voksne. Derfor vokser det omsorgssvigtede barn ikke af pædagogik. Tværtimod genaktiverer pædagogik omsorgssvigtet". Det nytter med andre ord ikke at forklare, forsikre, give alternativer, rose osv., for det er alt sammen et udtryk for den voksnes vurderinger, og barnet har brug for den voksnes *indlevelse* i dets adfærd, hvor absurd denne så end kan forekomme.

Den voksne må se meningen i barnets konfliktfulde adfærd, skriver Rasborg, han eller hun må støtte barnets oplevelser af kropsfornemmelser og hjælpe det med at udvikle sine følelser og tanker. Barnet skal føle sig accepteret som det er – også selvom dets adfærd er fuldstændigt uacceptabel. Kun derved vil det opleve, at forældrene udviser omsorg. Og metoden er at *spejle* barnet – dvs. ikke forsøge at ændre dets adfærd, men at give mening til den. Man hjælper så at sige barnet med at få øje på brillerne, der får verden til at virke angstfremkaldende og fjendtlig.

Som hos spædbarnet

I bund og grund er det at spejle blot – med forsinket virkning – at give sit barn den naturlige omsorg, som en moder giver sit nyfødte barn, når hun sætter ord på og rummer alle dets frustrationer og andre tilstande: „Sikke træd, du må være“, siger hun, når barnet har været udsat for mange stimuli og er kropslig urolig. Eller „du er så sulten, så sulten, kan jeg høre, nu skal jeg nok skynde mig med maden“. Hun fortæller barnet, hvad hun fornemmer, hun viser barnet sin egen ro, og hun bærer og lindrer barnets frustrationer og opkørthed, så det gradvist lærer at regulere sig selv. Ligeledes lærer spædbarnet gennem spejling, at kroppen, dens fornemmelser og aktiviteter kan forbindes med ord, og langsomt udvikles dets følelser og forestillinger. Alt dette er adoptivbarnet ofte ikke blevet givet. Det kan have en lav frustrationstærskel, have svært ved at mærke sig selv, og det får hele tiden, gennem skæld-ud og irettesættelser, at vide, at dets adfærd er forkert. Det bruger al sin energi på at fornemme situationen, er altid orienteret mod sine omgivelser og kan ikke finde ro til at 'mærke efter' og forbinde kroppens indre tilstande med tænkning.

Refleksion og bearbejdning

Ud over at forklare nogle af de grundlæggende årsager til og mekanismer bag barnets frustrationer, angst og vrede, bruger Rasborg en pæn del af bogen til detaljeret at forklare, hvad en spejling er, og hvordan den kunne lyde.

En spejling er først og fremmest en refleksion. Refleksion hos den voksne, der er nødt til at tænke over, hvordan han eller

hun indvirker på barnet i den pågældende situation, og som også skal sætte ord på de følelser og oplevelser, barnet kan tænkes at have. Det må også gerne føre til en refleksion hos barnet, der således kan tænke, at „nå, det er jo sådan, jeg har det“. De føromtaltte briller bliver synlige.

Derefter er en spejling en hjælp til barnet i retning af at forstå, at der er en forskel mellem 'verden derude' og 'min oplevelse af den'. En spejling er altså ikke bare passivt at gengive barnets følelser og tanker, "jeg kan godt se, du bliver vred" for eksempel. Det er også en bearbejdning og perspektivering, så barnet opnår en bedre forståelse af sig selv: „Jeg kan godt se, du bliver vred, når lillebror kommer hen til det legetøj, du lige er ved at lege med. Du kan vist godt blive nervøs for, at han tager det fra dig“. Og her er det vigtigt at huske, at en spejling *aldrig* afsluttes med en anvisning, for så er vi bare tilbage i pædagogikken. Det er Lars Rasborgs erfaring, at børnene selv ændrer adfærd, når de er blevet spejlet nok til at have tillid.

Tilknytning

Endelig er spejling en fantastisk metode til at øge tilknytning mellem forældre og barn: Spejling er en proces, og langsomt får barnet en erfaring med, at her findes en voksen, der kan 'holde' til dets adfærd, tanker og følelser, og som kan hjælpe med at forstå dem. På meget længere sigt vover barnet måske lige så stille at tage brillerne af i formodning om, at den voksne er en, det kan stole på og som vil hjælpe det, når det er i vanskeligheder.

Det lyder så simpelt, men det kan være meget vanskeligt, skriver Rasborg. Man kan hos barnet møde et billede af én selv, der slet ikke stemmer overens med det billede, man selv har. Det er svært at forstå, at en simpel opfordring såsom „kom lige herhen“ hos barnet kan opleves som et slags overgreb og udløse en modvilje og aggression. Og det kan være noget af en udfordring at finde det meningsfulde i at slå. Det kræver en ubetinget givende holdning – akkurat som man ser hos den omsorgsfulde forælder med det lille spædbarn.

En brugbar forståelsesramme

Bogen om miljøterapi for børn og unge har naturligvis sine begrænsninger ift. mange adoptivfamiliers velkendte problematikker, såsom vrede og sorg over anderledes udseende, ikke at have tilbragt hele livet sammen, at blive forladt, ikke at høre til osv. Alt sammen nogle problematikker, som spejlinger af adoptivbarnet kunne handle om. Og i den her kontekst fremstår det også som en svaghed ved bogen, at den ikke direkte henvender sig til ressourcestærke forældre,

sådan som adoptivforældre i den grad må siges at være. At der hele tiden tales om børn, der er fjernede fra hjemmet og anbragt andetsteds kan virke ret så voldsomt at læse.

Når det så er sagt, så burde bogen alligevel få en central plads i den litteratur, adoptivfamilier altid henvises til; der findes et stort, gråt og kvalitativt yderst svingende marked for rådgivning og terapi inden for adoption, så hvis man formår at bygge bro mellem det psykosociale og det specifikt adoptionsrelaterede område, så kan bogen tilbyde en forståelsesramme og en række redskaber, der virkelig kan hjælpe familien. ■

Reemas første sommer i Danmark. Hun er godt 5 år og født i Chennai, Indien.

Ditte på 6 år er adopteret fra Vietnam. Hun er helt klar til sin første skoledag.

Familieliv

34 voksne og 36 børn var i ugen 5.-11. juli samlet på Rønde Højskole til emnet *Familieliv – Foredrag og debat om adoption og trivsel*. „Masser af aktiviteter for børn, unge og voksne. Mulighed for at danne netværk“. Sådan stod der i folderen til kurset, og det levede programmet helt op til.

Af Inge Fabricius

2. næstformand i Adoption & Samfund

„I dag skal vi høre en historie fra et land, hvor jeg ikke tror, der er nogle børn herinde, der er født“ lød det fra Irene til morgensamling. En pige var hurtig og svarede „Danmark“. Det var det nu ikke, men det kunne det lige så godt have været, for i rummet sad 36 børn, født i 9 forskellige lande.

Vi var i alt 36 børn og 34 voksne samlet til en uge om *Familieliv, med fokus på adoption* på Rønde Højskole på Djursland. Initiativtager til kurset er Irene og Jens Tranholm Damkjær, som er henholdsvis lærer og leder på Rønde Højskole. De er selv forældre til 3 søskende, adopteret fra Etiopien.

Jeg havde fået lov at deltage som repræsentant fra Adoption & Samfund sammen med mine piger på 9 og 15 år. Jeg var også blevet bedt om at fortælle om Adoption & Samfunds historie, og hvad vi arbejder med.

God stemning og godt program

Og sikken en uge det blev. Det var helt fantastisk at opleve, hvor hurtigt børnene fandt sammen. En stor håndsækning til det var, at

Asta har lavet smykker af cykeldæk.

da vi ankom, skulle vi mødes på torvet, og her var der sjippetov, hulahopringe, bolde og andre ting, som børnene kunne lege med. Det gjorde, at der blev snakket og grinet sammen. Det var fantastisk at opleve de bånd, der hurtigt blev knyttet mellem børnene, og hvordan det var naturligt at høre, hvor hinanden var født og andre spørgsmål om ting, som alle havde til fælles. Der var fra starten en utrolig god stemning både hos børn og voksne.

Ugen var tilrettelagt med oplæg om adoption for forældrene en eller to gange om dagen og nogle gange for de ældste børn, og ligeledes var der en masse spændende aktiviteter for de yngre børn. Børnene var delt op i 3 grupper: 0-6 år, 7-12 år og 13 år og opefter. Størstedelen af børnene var mellem 7 og 12.

Derudover var der fællesaktiviteter såsom morgensang og aftenbål samt kreative værksteder og friluftaktiviteter. Alt i alt et meget spændende program.

Foredrag og børne- og familielege

For de voksne var der oplæg om: *Adoptionshistorien i Danmark* ved Lars von der Lieth, *Far, mor og børn – og hva' så?* ved PAS-psykolog Arne Lyngby Thomsen, *Styrk adoptivbørns selvværd* ved pædagog og Marte Meo-terapeut Anni Poulsen, *Adoptivbørn i skolen* ved psykolog Lars von der Lieth, *Rejsen tilbage til rødderne* ved Ninna Hjort, *Bliv en del af flokken* ved højskoleleder Jens Damkjær, *Adoption set i global sammenhæng* ved Margrethe Primdahl, AC Børnehjælp og atter *Adoption set i global sammenhæng* denne gang ved Pia Brandsnæs fra DanAdopt.

Derudover blev der tid til at samles i en interessegruppe, sammensat efter børnenes alder, hvor forældrene kunne udveksle erfaring.

For de mindste børn var der musik, leg og kreative aktiviteter såsom trylledøj og oplevelser ved vandet.

For de 7-12 årige var der bålmad, borddyst, faneleg, sport og leg samt workshop med Lars von der Lieth med titlen *Jeg er dansk, men født i ...*, som foregik sammen med de ældste børn.

For de ældste børn/unge var der *Fortællinger om at være adopteret* ved Anni Poulsen. Lær at lægge makeup, der passer til dig, bueskydning, klatring, rejseglimt. Derudover deltog de sammen med de voksne i *Rejsen tilbage til rødderne* ved Ninna Hjort. Ninna Hjort er adopteret fra Korea og var i 2006 på tilbagerejse for at møde sin familie. En meget stærk og barsk historie, som gjorde dybt indtryk på os alle.

Fælles for alle var der hen over to eftermiddage mulighed for at sy i cykelslanger, lave bålmad, spille verdensmusik, klatre samt ro i kano.

Anna syr penalhus i cykeldæk.

Lidt for enhver smag

Den sidste eftermiddag var der *verdensdag*, hvor der blev serveret kaffe efter etiopisk skik, flettet hår, skrevet kinesiske skrifttegn og leget lege inspireret fra Afrika. Bagefter var der en gruppe med afrikansk baggrund, der spillede og lærte os afrikansk dans.

Hver morgen var vi samlet for at synge, høre en historie (hver dag fra et nyt land) samt få dagens praktiske informationer. Efter aftensmaden var der aftensamling, hvor der blev sunget og fortalt en fortløbende historie. Hvis vejret ikke tillod bål, samledes vi i teatersalen.

Om aftenen var der også muligheder for at samles i caféen, lære at danse salsa, ligesom der var ølsmagning og wellness og massage.

LOKALFORENINGERNE! HAR BRUG FOR DIN HJÆLP!

LOKALFORENINGERNE (KALDET LF) HAR BLANDT ANDET TIL OPGAVER:

- at **give vejledning og oplysning** til personer, der overvejer at adoptere eller befinder sig i adoptionsprocessen m.m.
- at **afholde sociale arrangementer**, hvor børn og voksne mødes og hygger sig sammen, og hvor man som adoptivfamilie kan få dannet sig et netværk med andre adoptivfamilier.
- at **afholde foredrag og tema-arrangementer** af enhver art med relation til adoption.

Det kræver mange resurser at holde en forening kørende, og flere af vore LF mangler både **nye suppleanter** og **bestyrelsesmedlemmer** samt **hjælpere** til de sociale arrangementer, som f.eks. juletræsfester o.a. Uden nye personer i bestyrelsen kommer der færre sociale tiltag, foredrag og tema-arrangementer, og i værste fald kan konsekvensen blive, at din LF må opløses og lægges sammen med en anden LF, hvilket betyder længere transporttid til arrangementer!

At være adoptivforældre er en **livsvarig proces**, og vi har derfor brug for både **kommande adoptanter** (på venteliste), **adoptivforældre** til mindre børn samt **erfarne adoptivforældre!**

HAR DU LYST TIL AT:

- være med i **bestyrelsesarbejdet** og få **indflydelse på aktiviteterne** i din LF?
- **skabe dig et netværk** allerede mens du står på venteliste, eller efter hjemtagelsen, eller når dit barn er blevet større og måske er blevet teenager?

Kontakt din LF og hør, om de kan bruge dig, eller mød op til generalforsamlingen i din LF!

PS. **Er du i tvivl** om bestyrelsesarbejdet er noget for dig, kan du jo altid **starte som hjælper!**

Vi ser frem til at høre fra dig!

LOKALFORENINGERNE I ADOPTION & SAMFUND

NB! Du finder navn og telefonnummer på formanden for din lokalforening bagerst i bladet!

Talentshow, hiphop og film

På skolen var der i samme uge et andet kursus, hvor en flok unge mennesker med anden etnisk baggrund end dansk deltog. Der var rigtig god kontakt mellem deltagerne på det to kurser, hvilket blandt andet første til, at de unge tog initiativ til at arrangere et talentshow for børnene fra vores kursus samt undervise i hiphop. Et dejligt input for alle.

En anden gave til deltagerne var, at Henrik Lund, der deltog på kurset med familie, og som til daglig laver film, tilbød at filme hele forløbet. I løbet af ugen optog han de forskellige aktiviteter, som blev sammensat til en 15 minutters film med glimt fra hele kurset. I dag har vi deltagerne en film om hele arrangementet, og ikke mindst kan vi voksne se, hvad børnene lavede, når vi sad til foredrag. Tusind tak for det. Jeg er sikker på, at den DVD vil blive set rigtig mange gange i løbet af vinteren.

Forpustet på den gode måde

Når jeg sådan ser alt det, der blev tilbudt, bliver jeg helt forpustet, men jeg må klart sige, at sådan føltes det ikke. Det var dejligt at deltage i de forskellige aktiviteter, og der var samtidig også masser af tid til at snakke sammen.

En stor tak til Irene og Jens for initiativet. Jeg tror, vi er mange, der håber, at det kan blive en tradition, at der hver sommer afholdes et lignende kursus, så mange flere får mulighed for at deltage i et forum, hvor den fællesnævner, der hedder adoption, kan samle familier og give rum for fagligt input og udveksling af erfaringer. Samtidigt får børnene mulighed for, og frirum til, at være sammen med andre børn med samme baggrund. Der blev knyttet mange nye venskaber og udvekslet mobilnumre. Efterfølgende er der sendt mange SMS'er og skrevet på Facebook.

Til sidst skal der også lyde en tak til personalet og de frivillige, der var med til at gennemføre aktiviteterne, sikken et engagement og glæde der blev spredt. ■

ADOPTION & SAMFUND

Lokalforeningen Midt- og Vestsjælland

LF Midt-og Vestsjælland inviterer vore medlemmer til generalforsamling og foredrag af Marte Meo-terapeut Jannie Holm

*Tirsdag den 6. oktober 2009 kl. 19:00
i Ringsted-Hallerne, mødelokale 4 + 5
Tvær Alle 2-8, 4100 Ringsted*

Dagsorden iflg. foreningens vedtægter:

1. Valg af dirigent
2. Valg af 2 stemmetællere
3. Valg af referent
4. Bestyrelsens beretning
5. Forelæggelse og godkendelse af regnskab
6. Indkomne forslag
7. Valg af bestyrelse
8. Valg af delegerede til landsforeningens generalforsamling
9. Valg af revisor samt suppleant for denne
10. Eventuelt

Evt. forslag skal være formanden i hænde senest 14 dage før generalforsamlingen!

Foredrag om Marte Meo-metoden ved Jannie Holm

Efter generalforsamlingen går vi straks videre til foredraget af Jannie Holm, der vil fortælle om Marte Meo-metoden. Der vil naturligvis være mulighed for spørgsmål og debat undervejs.

Jannie Holm blev uddannet socialrådgiver i 1982 og har siden da arbejdet med børn og familier, hovedsageligt i børne- og unge-afdelinger i mindre kommuner, men også som socialrådgiver på børnepsykiatrisk ambulatorium og som familieplejekonsulent. Jannie er herudover uddannet som supervisor og er certificeret Marte Meo-terapeut.

Hun har selv 3 børn og 2 børnebørn og er p.t. ansat v/Statsforvaltningen Sjælland i Roskilde.

Jannie vil give os et indblik i, hvordan vi som forældre kan benytte Marte Meo-metoden.

Marte Meo betyder *ved egen kraft* og er en konkret og løsningsorienteret metode, hvor terapeuten tager udgangspunkt i de ressourcer, der i forvejen er til stede i personerne, og hvor der fokuseres på samspil og relationer. Metoden bruges til at forbedre kommunikationen mellem voksne og børn - både i plejefamilier, biologiske familier, adoptivfamilier og i institutioner!

Af hensyn til det praktiske arrangement bedes tilmelding ske **senest den 25. sept. 2009** til formand Lene Borg, e-mail: lene.borg.tv2b@hotmail.com eller pr. tlf. 59 43 92 01.

*P.b.v.
Lene Borg
Formand*

ADOPTION & SAMFUND

Lokalforeningen Østjylland

Der indkaldes til generalforsamling i Adoption & Samfund, LF-Østjylland

*DGI-Huset, Værkmestergade 17, Århus
Søndag den 27.9. 2009 kl. 14-15*

Giv jeres børn og jer selv en god og forhåbentlig sjov eftermiddag.

I forbindelse med generalforsamlingen er springhallen lejet for børn og voksne fra kl. 13-15.

Caféen er herefter åben for snak og mulighed for dannelse af nye lege/netværksgrupper indtil kl. 17.

Af hensyn til serveringen og deltagelse i springhallen er tilmelding nødvendig **senest 20.9.** til Helle Andersen: 41 12 53 75, mail hahba@stofanet.dk

Pris for efterfølgende fortæring i caféen er kr. 50,- pr. familie. Oplys venligst om antallet af børn og voksne. Deltagelse i generalforsamlingen er frivillig og kræver ingen tilmeldelse.

Dagsorden for generalforsamling, LF-Østjylland:

1. Valg af dirigent
2. Valg af 2 stemmetællere
3. Valg af referent
4. Formandens beretning
5. Forelæggelse og godkendelse af regnskab
6. Indkomne forslag
7. Valg af bestyrelsesmedlemmer:
Jeanette Lyk: Ønsker genvalg
Lene Bach: Ønsker genvalg
Anne-Mette Knudsen: Ønsker genvalg
Thomas Loft: Fortsætter som kasserer
8. Valg af revisor samt evt. suppleant

Forslag til dagsordenens punkt 6 skal være formanden skriftligt i hænde senest 14 dage før generalforsamlingen.

Adresse: Jeanette Lyk, Langballevej 14, 8320 Mårslet.
De gældende vedtægter kan findes på www.adoption.dk.

Skulle der være medlemmer, der ikke modtager Nyhedsbrevet for LF-Østjylland enten i form af mail eller med post, bedes I rette henvendelse til Jeanette Lyk på: adoption.lyk@profibermail.dk.

ADOPTION & SAMFUND Lokalforeningen Nordjylland

Adoption & Samfund Nordjylland afholder generalforsamling på Vadum skole (gratis). Efter generalforsamlingen er der foredrag af Vanda Hundrup (betaling).

Lørdag d. 3. oktober 2009 kl. 11:00 til ca. 16:00

Dagsorden til generalforsamlingen (kl. 11:00 til ca. 12:30)

1. Valg af dirigent
2. Bestyrelsens beretning
3. Forelæggelse og godkendelse af regnskab
4. Indkomne forslag (skal være formanden Torben Frstrup i hænde senest lørdag d. 19. september)
5. Valg af bestyrelsesmedlemmer:
Else: Genopstiller
Jens: Genopstiller
Torben: Genopstiller
6. Valg af delegerede til landsforeningens generalforsamling, jf. § 6
7. Valg af revisor samt revisorsuppleant
8. Eventuelt

Foredrag om sansemotorik ved Vanda Hundrup

Kl. 13:00 til ca. 16:00. Indledes med let frokost kl. 12:30-13:00.

Pris: 50 kr. medlemmer / 75 kr. ikke-medlemmer

Ved udeblivelse uden rimelig framelding eftersendes regning.

Vanda Hundrup er uddannet motoriklærer. Hun arbejder blandt andet som motorikkonsulent på skoler med individuel træning af motorisk usikre børn. Hun har arbejdet med sansemotorik gennem mere end 15 år og har træningsstedet „Motorikken“ i Århus.

Hvis børn skal kunne lære, er det en forudsætning, at sanseapparatet fungerer. Men det er ikke altid, adoptivbørn har fået en optimal sansemotorisk stimulation.

De tre basale sanser (følesansen, balancesansen og stillings-sansen) har betydning for, hvordan børn bevæger sig og klarer sig motorisk.

Hvis der er samspil mellem impulserne fra de tre sanser, er kropsbevidstheden stor og børnene i bedre harmoni. Et sansemotorisk stimuleret barn ved, hvor hårdt de skubber til kammeraten, hvor hurtigt de bevæger sig, og hvor løst eller fast de har fat om blyanten. Men alt det kræver, at børnene er blevet stimuleret. Adoptivbørn er nogle af de børn, der er i risikogruppen for at være understimulerede sansemotorisk. Samtidig har de oplevet tidligt svigt, adskillelse og måske store psykiske omvæltninger, og nogle har måske været syge eller underernærede. Alt sammen noget, der kan skabe kaos for samspillet mellem sanserne.

En 'forfinet' levevis kan også underudvikle børn sansemotorisk. F.eks. inaktivitet, servicering af børn, overdreven overvågning, misforstået overbeskyttelse, stress og travlhed i barnets hverdag.

De børn, der ikke har en alderssvarende sansemotorik, kan gennem træning opnå bedre motorik, kropsbevidsthed og større veltilpashed.

Hør Vanda Hundrups bud på, hvordan vi bedre kan stimulere vores børn.

Der serveres let frokost, kaffe, te og småkager. Øl og vand kan købes.

Tilmelding kan ske til: adoptionnordjylland@sol.dk eller Jens Næsby, tlf. 22 50 13 15, Torben Frstrup, tlf. 98 52 55 42

Senest den 20. september 2008

NB! Sæt allerede nu kryds i kalenderen lørdag den 28. november kl. 13:30-17:00, hvor foreningen holder juletræsfest. Invitationener udsendes kun pr. mail (i uge 44) – så send jeres e-mail-adresse på adoptionnordjylland@sol.dk, hvis I ikke allerede har gjort det. Husk også at sende evt. ændringer til e-mailadresse. Indbydelserne kan også ses på hjemmesiden.

ADOPTION & SAMFUND Lokalforeningen Vestjylland

*Aktivitetsdag/generalforsamling i Momhøje ved Kibæk
Søndag den 20. september kl. 13:00-16:00*

Som noget nyt vil vi i år invitere jer alle til en aktivitetsdag i Momhøje for hele familien.

Momhøje er et nyere naturcenter, med gode muligheder for vandreture, leg og fysiske udfoldelser på naturlegepladsen.

Vi håber på en god dag, hvor solen smiler til os fra en skyfri himmel og hyggeligt samvær, med tid til snak og leg.

Der vil være aktiviteter for børn på legepladsen, bål bliver op-tændt til popcornfremstilling samt skumfiduser over bål.

Vi håber, at mange har lyst til at deltage i en KORT generalfor-

samling, inden at vi alle skal nyde kaffen og kage i det fri, hvis vejret er til det (ellers har vi også et lokale indenfor). A&S er vært med kage samt popcorn og skumfiduser med kiks til børnene. I sørger selv for kaffe/the og drikkevarer.

Pris for arrangementet:
voksne: 30 kr./ børn: 20 kr.

Vi mødes ved Momhøje Naturcenter, Kibækvej 19, 6933 Kibæk.

Vel mødt til en hyggelig dag – vi håber at se mange!

Tilmelding til Rie Østergaard på telefon 97 22 12 87 / 22 43 91 52 eller mail: rie_stig@tdcadsl.dk **senest den 13. september.**

PS: Det er muligt at medbringe egen madkurv, der er flere hyggelige grillsteder, hvor grillen kan tændes op efter arrangementet.

Frida på 6 år og Johanna på 5 laver smykker på deres sommerferie på Bornholm. De er begge født i Kina.

Josefine på 12 og Jacob på 10 er født i Kina. Her er de i svenske nationaldragter på Skansen i Stockholm.

ANNONCE

Terapi for adopterede børn og unge

- Kunstterapi • Sandlegsterapi
- Historieterapi • Spædbørnsterapi
- Vejledning

Jenny Vejbæk

Kunstterapeut / Sandplayterapeut
Holstebro

Tlf . 41 42 21 21, hverdage 8.30 - 9.30

ANNONCE

Psykolog Susanne Høeg

Mangeårig erfaring med adoption
Rådgivning og terapi til
adoptivfamilier, unge og voksne
adopterede.

Klinikken i København tlf. 30 13 36 00

Klinikken i Aalborg tlf. 30 13 76 76

www.susannehoeg.dk

ANNONCE

Advokat Michael Jørgensen

Juridisk bistand til klage over adoption.
Mangeårig erfaring på adoptionsområdet
fra Adoptionsnævnet og Familiestyrelsen.
Få et prisoverslag ved henvendelse til:

*Michael Jørgensen, advokat
CPHLEX ADVOKATER*

*Ny Vestergade 17, 1471 København K
Tlf: 33 12 79 13, mj@cphlex.dk*

MATERIALE FRA FORENINGEN

Foreningen har udgivet nogle forskellige pjecer med mere, som kan bestilles hos sekretæren.

Særligt skal nævnes pjecerne *Når adoptivbørn skal passes* og *Adoptivbarn i klassen* samt *Adopteret og voksen* og *Adoptionsrådgivning – før, under og efter adoptionen*. Herudover har vi udgivet en „litteraturliste“ (blad) samt en bog fra vores behandlerkonference 2003. Foredragene fra konferencen kan fås på DVD eller VHS.

Vi er ligeledes i besiddelse af en del ældre blade, især vores temablade om skolestart samt andre temanumre.

Herudover har vi også en del af tillægget til decembernummeret 2007 med overskriften *Fortællinger om hjem*.

Der henvises ligeledes til vores hjemmeside:

www.adoption.dk

Her kan der også findes meget rådgivning og information.

Ovenstående materiale kan bestilles på: sekretaer@adoptionogsamfund.dk.

Vi vil også gerne gøre opmærksom på folderen International adoption, som kan findes på Adoptionsnævnets hjemmeside: www.adopt.dk.

BILLEDER TIL BLADET

Vi vil meget gerne have billeder af jeres børn til at anbringe i vores blad. Send venligst max. 3 billeder ad gangen. Husk at oplyse navn, land, alder, adresse og lignende. Billederne må meget gerne have en høj opløsning (min. 1 MB).

Bladet (inklusive billederne) lægges altid efterfølgende på Adoption & Samfunds hjemmeside. Billederne vil herudover kunne anvendes i foreningens foldere og øvrige publikationer.

Billederne skal sendes til:
bladet@adoption.dk

Venlig hilsen Redaktionen

Tjekkiet-træf 2009

Weekenden d. 2.- 4. oktober i Lejrcenter Vork v. Vejle

Kom og vær med til en hyggelig weekend i samvær med andre og kommende tjekkiet-adoptanter. I år mødes vi i Lejrcenter Vork midt i den skønneste natur. Her er plads og rigtig gode faciliteter både ude og inde. Træffet starter fredag kl. 17.00 og slutter søndag middag, men der er mulighed for at deltage på forskellig vis alt efter, hvad I har tid og lyst til.

Glæd jer til en weekend med:

Erfaringsudveksling med andre adoptanter • glade børn i alle aldre • trylleshow
• aktiviteter • leg • hyggeligt samvær • generalforsamling lørdag og meget mere.

Se programmet på Tjekkietgruppens hjemmeside.

Pris:	Fredag	Lørdag	Søndag
Voksen/barn	150 kr./50 kr.	250 kr./100 kr.	100 kr./25 kr.

Ikke-medlemmer betaler 150 kr. ekstra.

Ved overnatning fra lørdag til søndag betales for begge dage. Overnattende familier bor i familierum med eget bad og toilet.

Tilmelding:

Bindende tilmelding sker ved indbetaling af beløbet på foreningens konto i Jyske Bank; reg. nr. 7590 konto nr. 175515-9. Angiv navn, antal børn og voksne, samt hvilke dage I deltager.

Tilmeldingsfristen er den 4. september 2009

Vi glæder os til at se Jer i Lejrcenter Vork!

Mvh.
Tjekkietgruppen

Yderligere information ved Bende Hansen, email bbhansen@c.dk, tlf. 74 64 60 60 eller på hjemmesiden <http://tjekkiet.adoption.dk>

Sjov i swimmingpoolen. Patrick og Ronaldo er begge født i Tjekkiet.

LOKALFORENINGER

Her finder du din lokalforening. Ikke alle har hjemmesider.
Er du i tvivl om dit tilhørsforhold, så se under adresser og links på www.adoption.dk

Lokalforeninger i Region Nordjylland

Nordjylland

Torben Fristrup, Wilhelm Jensensvej 1,
9500 Hobro
Web: <http://nordjylland.adoption.dk>
Mail: nordjylland@adoption.dk
Telefon: 98 52 55 42

Lokalforeninger i Region Midtjylland

Gudenåen

Mona Østergård, Sanglærkevej 12, Mønsted,
8800 Viborg
Web: <http://gudenaen.adoption.dk>
Mail: gudenaen@adoption.dk
Telefon: 86 64 61 72

Vestjylland

Helle Pedersen, Tyttebærvej 7, 6920 Videbæk
Web: <http://vestjylland.adoption.dk>
Mail: vestjylland@adoption.dk
Telefon: 97 17 31 01

Østjylland

Jeanette Lyk, Langballevej 14, 8320 Mårslet
Mail: oestjylland@adoption.dk
Telefon: 86 29 76 63

Lokalforeninger i Region Syddanmark

Sydvestjylland

Kirsten Korning, Øster Skibelundvej 36, Askov,
6600 Vejens
Mail: sydvestjylland@adoption.dk
Telefon: 22 39 30 92

Sydøstjylland

Ulla Grau, Hydevadvej 28, 6270 Rødekro
Mail: sydoestjylland@adoption.dk
Telefon: 74 69 38 13

Fyn

Sanne Pedersen, Lundsbjergvej 38,
5863 Ferritslev
Web: <http://fyn.adoption.dk>
Mail: fyn@adoption.dk
Telefon: 65 97 22 97

Lokalforeninger i Region Sjælland

Sydsjælland

Claus Holmstrøm, Sandageren 23, 4700 Næstved
Mail: sydsjaelland@adoption.dk
Telefon: 55 73 37 70

Midt- og Vestsjælland

Lene Borg, Tveje-Merløse 28, 4300 Holbæk
Web: <http://midtogvestsjaelland.adoption.dk>
Mail: midtogvestsjaelland@adoption.dk
Telefon: 59 43 92 01

Lokalforeninger i Region Hovedstaden

København

Kurt Nielsen, Dæmningen 55, 2500 Valby
Web: <http://koebenhavn.adoption.dk>
Mail: koebenhavn@adoption.dk
Telefon: 36 16 87 25

Københavns Omegn

Birgitte Dünweber, Mindevej 32,
2870 Dyssegård
Web: <http://koebenhavnsomegn.adoption.dk>
Mail: koebenhavnsomegn@adoption.dk
Telefon: 39 69 91 07

Nordsjælland

Sune Rasborg, Bentevej 3, 3060 Espergærde
Mail: nordsjaelland@adoption.dk
Telefon: 49 13 57 55

Bornholm

Mail: bornholm@adoption.dk
VAKANT

LANDEGRUPPER

Bolivia

Anette Buch-Illing: buch-illing@privat.dk
Benny Nielsen: egeskellet24@mail.dk
Katinka Hoydal: hoylysdal@mail.dk
www.landegruppe-bolivia.dk

Bulgarien

Bo Persson: fam.persson@gmail.com

Colombia – Fanas venner

Ann Geertsen: Faksingevej 7, 2700 Brønshøj,
tlf. 29 76 71 62
www.hola.dk

Danmark

Fam. Behmer: tlf. 64 82 62 20

Ecuador

Jens Reiermann: Englystvej 46, 3600 Frederiks-
sund, tlf. 31 64 11 13
jens@reiermann.dk
www.ecuadorklub.dk

Etiopien

Jens L. Tranholm Damkjær: tlf. 86 29 20 28
jensld@mail.dk
www.etiopian-foreningen.dk

Guatemala

Anni Bech Nielsen: tlf. 47 52 77 76

Hviderusland

Peder Marlo: Asgård 92, 9700 Brønderslev,
tlf. 98 80 04 18

Indien

Svend Erik Holm: tlf. 64 47 38 35
sve@holm.mail.dk
www.123hjemmeside.dk/indiengruppen

Kaliningrad/Moskva

Helle Pedersen: tlf. 97 17 31 01

Kina

Michael Johansen: Tandervej 45, 8320 Mårslet,
tlf. 86 78 27 22
kontakt@kinaforeningen.dk
www.kinaforeningen.dk

Nepal

Hanne og Hans Doktor: tlf. 75 65 48 36
hanne.veis@adr.dk

Peru

Bjørn Rude Voldborg: Æblehaven 1, 3400 Hil-
lerød, tlf. 48 25 05 95
bgv@pharmexa.com

Rumænien

Hanne Trøstrup, tlf. 74 82 07 81
romania@adoption.dk
www.rumania.adoption.dk

Sydafrika

Hanne Forsbæk Mortensen: Kjærvej 6, 4220
Korsør, tlf. 58 35 00 54
landegrupesydafrika@gmail.com
www.landegrupesydafrika.dk

Thailand

Ebbe Møller: tlf. 45 79 24 46 / 40 64 55 84
ebbemoeller@yahoo.dk

Tjekkiet

Anne-Lise Balle: tlf. 66 14 31 95
www.tjekkiet@adoption.dk

Vietnam

Peter Skjøt: Vigerslevstræde 12, 2500 Valby,
tlf. 36 30 05 28
formand@vietnamadoption.dk
www.vietnamadoption.dk

Interessegrupper

Bal Vikas Venner, Indien

Annette Havemann Linnert: tlf. 49 19 09 13
Hanne Juhl Holm: tlf. 26 36 27 23
www.balvikas.dk, info@balvikas.dk

Colombia – Fanas venner

Torben Sørensen: tlf. 86 41 57 08
bestyrelsen@fana.dk, www.fana.dk

Eneadoptanter

Lene Rohde: tlf. 38 81 10 70
Linda Berkowitz: tlf. 39 18 04 12

Børnehjemmet Palna, Indien

MetteThomsen: tlf. 38 28 50 25

RÅDGIVNINGSGUIDE

Adoption & Samfund tilbyder rådgivning i alle faser af en adoption. Rådgiverne er enten faglige rådgivere med en specifik relevant uddannelse og særlig viden om adoption eller adopterede og adoptanter, som gerne lægger øre til din historie og kan komme med råd baseret på deres personlige erfaringer og foreningens viden i øvrigt.

Rådgiverne arbejder på frivillig basis. De har tavshedspligt. De fleste rådgivere besvarer rådgivningsopkald i deres hjem. Bemærk faglige- og særlige rådgivere har lukket i juli. Sagsrådgiverne kan kontaktes hele sommeren. Generelt vil det være mest bejligt, hvis I ringer efter kl. 20.

SAGSRÅDGIVERE:

Sagsrådgiverne svarer på generelle spørgsmål om adoption og rådgiver i alle faser af adoptionsproceduren fra de første overvejelser om adoption til adoptionsbevillingen er givet.

Simple spørgsmål kan fremsendes på mail til adressen: raadgivning@adoption.dk

For egentlig rådgivning i adoptionsager er det bedre at henvende sig telefonisk til en af rådgiverne nedenfor, især hvis det drejer sig om lidt mere komplicerede sager, f.eks.:

- Sager, hvor ansøgerne fornemmer risiko for helt eller delvist afslag på godkendelse.
- Anke- og klagesager.
- Problemer i matchningssager.
- Problemer i forhold til de formidlende organisationer.

Mie Olesen	36 45 02 08
Anniker Kjær Hansen	35 82 35 43
Bente Romanoff	33 22 88 68
Josie Køhlert	43 64 70 10
Katrine Nordland	32 57 66 86
Claus Stenmose	59 44 14 32

FAGLIGE RÅDGIVERE:

Rådgiverne er fagfolk, der frivilligt rådgiver inden for deres professionelle fagområde.

Socialrådgiver:

Tilbyder råd og vejledning om det at samarbejde med sociale myndigheder, dvs. at finde vej i systemerne, rådgivning om lov og ret, herunder at forstå bevillinger og afslag. Rådgiveren kan ikke afgøre eller omstøde kommunens afgørelse, men bistå med vejledning om muligheder for at anke en afgørelse.

Lise Rytter Krogh 51 22 07 68

Læge:

Besvarer spørgsmål, der vedrører helbreds- og handicapforhold hos såvel adoptionsansøgere som barn i forslag og adopterede.

Jesper Mørk-Hansen, 62 25 12 63
Helst e-mails: m.h.gudme@dadlnet.dk
Tyge Fogh 44 34 16 09

Sundhedsplejerske:

Rådgiver om den gensidige tilknytningsproces mellem barn og forældre, almindelige reaktionsmønstre hos barnet f.eks. i forbindelse med søvn, måltider og andre dagligdags ting som pusling og bad. Hvordan kan man som forældre hjælpe sit barn gennem skiftet fra børnehjem/plejefamilie til adoptivfamilie.

Gitte Korsholm Jørgensen 74 83 22 57

Pædagogisk konsulent:

Rådgivning i forbindelse med institutionsstart, indskoling og vanskeligheder i institutioner/skoler.

Gitte Stæhr Larsen 48 24 51 55 / 40 57 48 26

Speciallærer:

Rådgiver hvis der er behov for eller overvejelser om en særlig undervisningsindsats i skolen, særligt i forbindelse med omsorgs-svigtede børn.

Pia Robinson 21 66 76 18
E-mail: pia-robinson@hotmail.com

Talepædagog og speciallærer:

Rådgiver om tale- og sprogvanskeligheder før eller efter barnets ankomst. Sparrer evt. med den lokale talepædagog.

Irene Bjerregaard 27 12 93 07

Psykolog:

Rådgiver unge og voksne adopterede og adoptivfamilier. Herudover kan psykologen medvirke til at viderefremme eventuelle behov for længerevarende indsats til relevante behandlere og/eller instanser.

Birgit Cederholm 44 44 33 82

FORÆLDRE RÅDGIVERE:

Rådgiverne er medlemmer med særlig interesse i et bestemt emne inden for adoptionsområdet.

Skoleproblemer:

Rådgivning i forbindelse med vanskeligheder knyttet til den adopteredes skolegang.

Bente Pedersen 62 62 20 51

Adoption af danske børn:

Rådgivning om anonym adoption af danske børn. Rådgivningen vejleder ikke i forbindelse med familie- eller stedbarns adoption.

Fam. Behmer 64 82 62 20

Adoption af større børn:

Rådgivningssamtaler samt mulighed for kontakt til andre familier, der har modtaget større børn, som tilbyder telefonisk støtte og hjælp omkring de problemer, der kan være forbundet hermed.

Anne Marie Poulsen 33 14 14 56
E-mail: ulfi@get2net.dk

Adoptionslinien:

Voksne adopterede tilbyder rådgivning omkring det at være adopteret.

Telefontid tirs. kl. 19.30-21.00 70 22 23 03

Eneadoptanter:

Gruppen af Eneadoptanter, GEA, tilbyder eneansøgere rådgivning før, under og efter godkendelse samt efter hjemtagelse af barn. Endvidere har GEA faglige rådgivere, hvis udgangspunkt er eneadoption. GEA tilbyder desuden hjælp til opstart af samtalegrupper på et hvilket som helst tidspunkt i adoptionsprocessen.

Charlotte Posselt 20 67 14 94

E-mail: charlotte_posselt@yahoo.dk

Linda Berkowitz 39 18 04 12

Tab af barn i forslag:

Rådgivning som hjælp og støtte til dem, der har mistet et barn, som de har haft i forslag og været godkendt til.

Janne Skov 66 13 63 02

Adoption af præmature børn:

Rådgivning om det at få et præmaturnt barn i forslag eller at have et præmaturnt barn.

Trine Boardman / Klavs Frisdahl 46 37 07 08

Ventelistefrustrationer:

Anette Mark 98 43 19 23

E-mail: anettemark@webspeed.dk

Afsender:
Adoption & Samfund
Teglvej 4, Frifelt
6780 Skærbæk

ID-nr: 46528

Magasinpost **B**

ADOPTIONSKALENDER

Husk, du er altid velkommen til at deltage i et arrangement i andre lokalforeninger end din egen

Dato	Tid og sted	Arrangement	Arrangør	Kontakt og tilmelding
07.09.09	kl. 19:00 - ca. 21:30 Hovedbiblioteket Ahlmanns Allé 6 2900 Hellerup	Familie medlem til et adopteret barn Se mere på: http://kal.adoption.dk/50.pdf	LF	Se annonce
11-13.09.09	Bjerger Strand lejren Kalundborg	Bulgarietræf Se mere på: http://kal.adoption.dk/51.jpg	Bulgarienforeningen	Se annonce
12.09.09	kl. 14:00 - 17:00 Ferritslev Friskole Lundsbergvej 38 5863 Ferritslev	Grill, gøgl og generalforsamling Se mere på: http://fyn.adoption.dk/Andet/Generalforsamling.2009.doc	LF Fyn	Bente Pedersen: bep@5750.dk , tlf. 62 62 20 51 Gerne tilmelding
12.09.09	kl. 9:30 - 16:00 Vadum skole	Temadag for bedsteforældre og forældre Se mere på: http://nordjylland.adoption.dk/temadag_i_adoption_og_samfund.htm	LF Nordjylland	Torben Frstrup: torben.frstrup@mail.dk
17.09.09	kl. 19:00 - 22:00 Stationen, Medborgerhuset Ll. Sct. Hans Gade 9 8800 Viborg	Sansemotorik & generalforsamling Se mere på: http://sansemotorik.net/ og http://adoption.mono.net/	LF Gudenåen	Maibrutt Vestergaard: gudenaen@adoption.dk , tlf. 86 65 93 90. Tilmelding senest d. 10. sept 2009.
27.09.09	kl. 13:00 - 17:00	Generalforsamling i LF-Østjylland samt arrangement i springhallen Se mere på: http://kal.adoption.dk/52.doc	LF-Østjylland	Helle Andersen: HAHBA@stofanet.dk , tlf. 41 12 53 75
02-04.10.09	Lejercenter Vork Vejle	Tjekkietræf Nærmere info vil følge på TjekkiетGruppen hjemmeside: http://tjekkiет.adoption.dk/	TjekkiетGruppen	Bende Hansen: bbhansen@c.dk , tlf. 74 64 60 60
03.10.09	kl. 10:00 - 18:00	Adoption og tilknytning – fordybelseskursus Se mere på: http://www.karenfabricius.dk/	Privat	Familieterapeut Michel Gorju: tlf. 30 24 47 64 og psyko- terapeut MPF Karen Fabricius Hansen: tlf. 26 28 42 13
03.10.09	kl. 11:00 - 12:30 og 13:00 - 16:00	Generalforsamling i LF Nordjylland og foredrag af Vanda Hundrup	LF Nordjylland	Jens Næsby: adoptionnordjylland@sol.dk , tlf. 22 50 13 15 og Torben Frstrup: tlf. 98 52 55 42
03.10.09		HB-møde	HB	Forslag til dagsorden bedes sendt til HB på foreningen@adoption.dk senest 14 dage før mødet.
04.10.09	kl. 10:00 - 18:00	Bedsteforældrekursus Se mere på http://www.karenfabricius.dk/	Privat	Familieterapeut Michel Gorju: tlf. 30 24 47 64 og psyko- terapeut MPF Karen Fabricius Hansen: tlf. 26 28 42 13
06.10.09	kl. 19:00 Ringsted-Hallerne Mødelokale 4 + 5 Tvær Alle 2-8 4100 Ringsted	Foredrag om Marte Meo-metoden og generalforsamling Læs mere på http://kal.adoption.dk/54.doc	Privat	Lene Borg: Lene.Borg.TV2B@hotmail.com , tlf. 59 43 92 01. Tilmelding pr. mail senest d. 25. sept. 2009
07.10.09	kl. 19:00 Tornbjerg Kirke Skærmhatten 1 5220 Odense SØ	Spædbørnsterapi v/Grethe Aagaard Se mere på http://fyn.adoption.dk/Andet/2009/ Foredrag_spaedboernsterapi.doc	Privat	Ulla Gehlert: usgehlert@yahoo.dk , tlf. 24 46 66 90. Tilmelding senest d. 25. sept. 2009
08.10.09	kl. 19:30 Holsted Sognegård Vestergade 15 6670 Holsted	Generalforsamling	LF Sydvestjylland	
25.10.09	kl. 10:00 Ryparken Lilleskole Gartnerivej 3 2100 København Ø	Årsmøde i GEA	GEA	Linda Berkowitz: berkowitz@kvaeld.jay.net , tlf. 39 18 04 12 og Charlotte Posselt: charlotte_posselt@yahoo.dk
03.11.09	kl. 19:00 - ca. 21:30 Læsesalen, Holbæk Bibliotek Nygade 9-13 4300 Holbæk	Et adoptivbarn i familien Læs mere på http://kal.adoption.dk/53.doc	LF Midt-og Vestsjælland	Lene Borg: tlf. 59 43 92 01 Tilmelding skal ske senest d. 9. okt. Ved senere tilmelding send da også en mail til midtogvestsjaelland@adoption.dk
14.11.09		Landsgeneralforsamling	HB	
15.11.09		Konstituerende HB-møde	HB	

Forkortelser: HB = Hovedbestyrelsen, LF = Lokalforening | Se flere detaljer om arrangementerne på <http://kal.adoption.dk> | Optagelse til kalenderen: kalender@adoption.dk